

ΑΤΤΙΚΟΝ ΜΟΥΣΕΙΟΝ

ΕΚΔΙΔΟΜΕΝΟΝ

ΥΠΟ

ΝΙΚΟΛΑΟΥ Γ. ΙΓΓΛΕΣΗ

ΤΟΜΟΣ ΔΕΥΤΕΡΟΣ

1884

ΑΘΗΝΗΣΙΝ

ΕΚ ΤΟΥ ΤΥΠΟΓΡΑΦΕΙΟΥ ΑΤΤΙΚΟΥ ΜΟΥΣΕΙΟΥ

1884

ΑΓΓΕΛΙΑ

ΕΤΟΣ Β' 1884

ΑΤΤΙΚΟΝ ΜΟΥΣΕΙΟΝ

ΕΙΚΟΝΟΓΡΑΦΗΜΕΝΟΝ ΠΕΡΙΟΔΙΚΩ ΣΥΓΓΡΑΜΜΑ

ΕΚΔΙΔΟΜΕΝΟΝ ΚΑΤΑ ΜΗΝΑ ΚΑΙ ΑΠΑΡΤΙΖΟΜΕΝΟΝ ΕΞ 20 ΜΕΛΩΝ ΣΕΛΙΔΩΝ ΜΕΤΑ ΤΟΥ ΔΕΛΤΙΟΥ

ΔΙΕΥΘΥΝΤΗΣ

ΝΙΚΟΛΑΟΣ Γ. ΙΓΓΕΣΗΣ

ΤΜΗΜΑ ΦΙΛΟΛΟΓΙΚΟΝ

ΣΥΝΤΑΚΤΑΙ

ΕΙΡΗΝΑΙΟΣ ΑΣΩΠΙΟΣ
ΑΓΓΕΛΟΣ ΒΛΑΧΟΣ
ΣΠΥΡΙΔΩΝ Π. ΔΑΜΠΡΟΣ
ΠΑΝΑΓΙΩΤΗΣ Ι. ΦΕΡΜΠΟΣ

ΧΑΡΑΔΑΜΠΗΣ ΑΝΝΙΝΟΣ
ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ Γ. ΞΕΝΟΣ
ΕΥΓΕΝΙΟΣ Γ. ΖΑΛΟΚΩΣΤΑΣ
ΣΤΑΜΑΤΙΟΣ Δ. ΒΑΛΒΗΣ

Ἐκτός τῶν ἀνωτέρω τακτικῶν ἡμῶν συντακτῶν θά δημοσιεύωμεν συντίους μελέτας, καί διατριβάς ποικίλης ὕλης καί ἄλλων ἐγκρίτων ἐκ τῶν παρ' ἡμῖν λογίων οἵτινες πάνυ προθύμως καί εὐγενῶς ἀπειξάντο τήν προταθεῖσαν παρ' ἡμῶν συνεργασίαν.

Πρός τούτοις δὲ δὲν θά λείψωμεν διά τοῦ εἰδικοῦ ἡμῶν μεταφραστοῦ ν μεταδίδωμεν τὰ νεώτερα τῶν ἐπιστημῶν καί ἐφευρέσεων, τῆς φιλολογίας καί ποιήσεως ἐν ἐκάστῳ τεύχει, ὡς καί εἰδήσεις τῶν νεωτέρων δραματικῶν, μουσικῶν καί καλλιτεχνικῶν ἔργων.

ΤΜΗΜΑ ΚΑΛΛΙΤΕΧΝΙΚΟΝ

Ἐν τῷ καλλιτεχνικῷ τμήματι ἀπεφασίσαμεν νά ἐπενέγκωμεν σπουδαιοτάτας βελτιώσεις δημοσιεύοντες εἰκόνας κατὰ πολὺ ἀνωτέρας τῶν τοῦ Α' ἔτους καί διπλασίου μεγέθους ἐκίστη.

Οὐδ' ἀρκούμεθα εἰς τοῦτο μόνον· τολμῶμεν νά ὑποσχεθῶμεν ὅτι αἱ δημοσιευθόμεναι εἰκόνας θά ὦσιν ἐθνικοῦ ἐνδιαφέροντος, καινοτομία ἥτις ἀπορροφᾷ τὸ πλεῖστον τῶν ἐπὶ πλέον ἐνιαυσίω ἀναπαυῶν, ἅς ἐφεξῆς ἀναλαμβάνομεν.

Θά δημοσιεύσωμεν τὰς εἰκόνας τῶν μᾶλλον ἀξίων λόγου ἀνδρῶν, ὁδῶν περιπάτων, πλοίων, τελετῶν, στρατῶνων, ἐξοχῶν, πόλεων, δημοσίων καί ἰδιωτικῶν καταστημάτων, συλλόγων, τῶν διαφόρων Μουσείων, ἐνδυμασιῶν, σκηνῶν ἐκ τῆς ἱστορίας τοῦ 1821, τῶν ἐνδοξοτέρων ἡρώων αὐτῆς καί ἐν γένει πᾶσαν Ἑλληνικὴν εἰκόνα διεγερουσαν τὸ διαφέρον τοῦ ὄλου Ἑλληνισμοῦ.

Πρός τοῖς ἀνωτέρω προσθέτοντες τὰ ὀνόματα τινῶν Ἑλλήνων καλλιτεχνῶν ὡς καί τὰ δημοσιευθόμενα αὐτῶν ἔργα ποιούμεν γνωστὸν ὅτι ἐκ διαφόρων μερῶν τῆς Εὐρώπης θέλομεν προμηθεύεσθαι εἰκόνας ἐκ τῶν καλλιτεχνικῶν ἐκθέσεων παγκοσμίου ἐνδιαφέροντος ὡς καί τινὰς τῶν κυριωτέρων τῆς ἡμέρας συμβαμάτων.

ΖΩΓΡΑΦΩΝ ΕΡΓΑ ΚΑΙ ΓΛΥΠΤΩΝ

Ἡ Ναυμαχία τῆς Σαλαμίνας. (ΒΟΛΩΝΑΚΗ Κ.)	Τὸ πνεῦμα τοῦ Κοπερνίκου. (ΒΡΟΥΤΟΥ Γ.)
Αἱ Ἀπόκρεω τῶν Ἀθηνῶν. (ΓΚΙΖΗ Ι. ἐν Μονάχῳ)	Παίη ἀθλητοῦ μετὰ πάνθηρος. (ΒΙΤΣΑΡΗ Ι.)
Ἡ Ἐξοδος τῆς Ἀκροπόλεως. (ΔΟΥΚΑ Ι.)	Ὁ Ἀνδριάς τοῦ Γλάδστωνος. (ΒΙΤΑΛΗ Γ.)
Ἡ πυρπόλ. τῆς τουρκ. ναυαρχίδος. (ΛΥΤΡΑ Ν.)	Ἡ ἀποκαθίλωσις. (ΒΑΡΟΥΧΑ Γ. ἐν Ῥώμῃ)
Ἀναμνήσεις Σαλαμίνας. (ΔΕΜΠΕΣΗ Π.)	Ὁ Μέγας Ἀλέξανδρος. (ΔΡΟΣΗ Δ.)
Ὁ Παρθενῶν. (ΔΑΝΤΖΑ Β.)	Ὁ Ξυλοθραύστης. (ΦΙΛΙΠΠΟΤΟΥ Δ.)
Ὁ Ἀρχαιολόγος. (ΟΙΚΟΝΟΜΟΥ Α.)	Ὁ θάνατος τοῦ Ἀλκιβιάδου. (ΦΥΤΑΛΗ Δ.)
Ὁ ἔμπορος τῆς Ἐνετίας. (ΠΡΟΣΕΛΑΕΝΤΗ Σ.)	Ὁ Ἀνδριάς τοῦ Γυιλιφόρδ. (ΑΠΕΡΓΗ Κ.)

ΣΥΝΔΡΟΜΗ

Ἐν Ἑλλάδι ἐτησίᾳ φράγκα 8
Ἐν Ἐξωτερικῷ » 10

Οἱ ἐγγραφόμενοι συνδρομηταὶ εἴτε ἐν Ἀθήναις, εἴτε ἀλλοῦ ὀφείλουσι μετὰ τὴν λήψιν τοῦ Α' τεύχους νά ἀποτίσωσι τὴν ἐτήσιαν συνδρομὴν τῶν εἴτε ἀπ' εὐθείας δι' ἐπιστολῆς ἐπὶ συστάσει ἀπληλαγμένης ταχυδρομικῶν τελῶν, εἴτε διὰ τῶν κατὰ τόπους πρακτῶρων ἢ ἀνταποκριτῶν ἡμῶν ὧν τὰ ὀνόματα θά δημοσιεύσωμεν σὺν τῇ ἐκδόσει τοῦ Α' τεύχους· πρὸς τοὺς μὴ συμμορφουμένους μὲ τοὺς ἀνωτέρω ἔρους παύει ρητῶς ἡ περαιτέρω ἀποστολὴ τοῦ φύλλου.

Ὡσαύτως αἰτήσεις περὶ ἐγγραφῆς συνδρομητῶν μὴ συνοδευόμεναι ὑπὸ τοῦ ἀντιτίμου τῆς συνδρομῆς οὐδόλως λαμβάνονται ὑπ' ὄψει.

Αἱ πρὸς τὴν διεύθυνσιν ἐπιστολαὶ νά ἐπιγράφωνται — Πρὸς τὴν Διεύθυνσιν τοῦ περιοδικοῦ συγγράμματος ΑΤΤΙΚΟΝ ΜΟΥΣΕΙΟΝ εἰς Ἀθήνας.

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ ΤΟΥ Β' ΕΤΟΥΣ

ΚΕΙΜΕΝΟΝ

ΒΙΟΓΡΑΦΙΑΙ

Ίδωμενός Βεττόρης 32. Πατρίκιος Βώων 39. Μιχαήλ Παπᾶς 48. Κωνσταντῖνος Κραῖρης 52. Γεωργία Σάνδη 82. Ἡ δεσποινίς Σουμπρᾶ 96. Εὐγένιος Βούλγερς 96. Κ. Οἰκονόμου ὁ ἐξ Οἰκονόμων 96. Γ. Γαριβάλδης 96. Ἀλέξανδρος Σούτσο 124. Ἰούλιος Κλαρεττὸ 127. Γαβριέλλα Κράου 136. Ἐρρίκος Ἄινε 144. Ἐδμόνδος Ἄμπο 151. Ἰουλιέττα Λαρμπέρ 167.

ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΕΙΚΟΝΩΝ

Ὁ Χριστὸς ἐν τῇ Τέχνῃ 2. Μία ἐκπλήξις 32. Τα πρώτα βήματα 47. Ὁμηροὺ Ὀδύσεια. Ἀντίνοος ὁ μνηστὴρ τῆς Πηνελόπης 48. Ἐλλ' ἀρχαιότητες ὁ νόσος τοῦ Ποσειδῶνος 48. Ὁ Ἀπόστολος Παῦλος ἐν Ἐφέσῳ 58. Ἐπεισόδιον ἐκ τοῦ Γαλλογερμανικοῦ πολέμου 61. Ἡθὴ καὶ ἔθιμα. Κάτοικοι Ἀλγερίας 64. Πολεμιστὴς τῆς Μαρκουσίας 64. Ἡ πόλις Πράγα τῆς Αὐστρίας 79. Χωρικοί τῆς Ἰσπανίας 80. Χωρικοί τῆς Πορτογαλλίας 80. Αἱ πρωτομαί του Βασιλέως καὶ τῆς Βασιλισσῆς 111. Ἠρώων τῶν ἐν Δρακοντανίῳ πεσόντων ἱερολοχιτῶν 112. Ὁ Νηπολέων τὴν ἐσπέραν τοῦ Βατερλό 114. Τοπογραφία τῆς ἀελίης μεταξὺ τῶν ὁρέων αὐτῆς 117.

ΙΣΤΟΡΙΑ ΦΙΛΟΛΟΓΙΑ ΚΟΙΝΩΝΙΚΑ

Κυπριακαὶ ἀρχαιότητες 12. Διὰ τὰς κυρίας καὶ τὰς δεσποινίδας 14. Κυπριακαὶ ἀρχαιότητες. Ἀνασκαφαὶ ἐν Βάυνι Κυθραίας 23. Κοινωνικαὶ μελέται. Ἀνατροπὴ 26. Εὐγένεια 36. Κεραλῆς ἱστορία. Κορὺν ἡ ἄκομος; 50. Σημειώσεις φιλολογικαὶ καὶ ἀρχαιολογικαὶ 55. Περὶ τῆς τέρψεως τοῦ μιστοῦ 66. Ἡ κυρία Δασσιὲ καὶ ὁ κατὰ τῶν ἀρχαίων πόλεμος 72. Κεραλῆς ἱστορία 76. Φιλολογικά. Ἰά Περσικά 95. Τί ἐστὶ ποιητὴς 98. Ἀρχαιολογικά. Ὀλίγα περὶ τῶν χειροῶν τεχνῶν τῆς Ἀρμενίας 104. Ἡ τέχνη τοῦ Βασιλέως 142, 152. Περὶ τῆς βιβλιοθήκης τῶν Ἀνακτόρων 172.

ΝΕΩΤΕΡΑΙ ΕΦΕΥΡΕΣΕΙΣ

Τὸ ἠλεκτρικὸν φῶς ἐπὶ τῶν πολεμικῶν πλείων 30. Ἠλεκτρικὴ Νευσιπλία 39. Μεταφορὰ τῶν κινητικῶν δυνάμεων μετατροπομένου εἰς ἠλεκτρικὰ 119.

ἮΘΗ ΚΑΙ ΕΘΙΜΑ

Περὶ Περσικῆς Χρονολογίας 54. Ἡ ἡμέρα τῆς Παρασκευῆς παρὰ τοῖς Μωαμεθανοῖς 92. Μῆνες συστάμενοι ὑπὸ τοῦ Κοστανίου ὡς ἱεροὶ 94. Ἀσιατικά περὶ τῶν δωδεκῆ Ἀρμενικῶν μηνῶν 120.

ΘΕΑΤΡΟΝ ΜΟΥΣΙΚΗ ΔΡΑΜΑ

Ἡ μουσικὴ τοῦ μέλλοντος 7. Βίκτωρος Οὐγκώ. Ὁ βασιλεὺς διακεθάζει 18. Ἑλληνικὸν θέατρον 64. Μονόλογος Σατανᾶ ἐκ τοῦ ἀπολεσθέντος παραδείσου τοῦ Μίλτωνος 71. Ὁ περιηγητὴς σαρκί διαλογικαὶ ὑπὸ Ὀκταβίου Φεργέ 101, 113. Ἠρώ καὶ Ἀθανάσιος 160, 170.

ΔΙΗΓΗΜΑΤΑ

Ἰγνὰ καὶ χαμηλὰ 4. Ἀνθοδέσμη. Τὰ ἄνθη τοῦ χοροῦ. Λευκάκωνθα. Τὸ ἀμάραντον. Τὰ ἄνθη τῆς νυκτός. Τὸ λευκάνθημον 20. Ἡ ἀγορὰ τῶν ἀνθῶν 34. Ἀθλιότης καὶ Πενία 42. Ρωσικαὶ Σηραὶ (ὁ φόνος τοῦ ὑπαλλήλου) 74. Ἀνθοδέσμη. Τὰ ἄνθη τοῦ τείνου καὶ τοῦ καφέ. Τὸ ἄνθος τοῦ ἔρωτος. Ὁ μήνας. Τὸ ἄνθος τῆς λεμονίας 92. Θεοῦ ἐξομολόγησις 123. Μία ἑμοσιωπῆτικὴ ὄσις 130. Τὸ πρῶτον μου ὄντι 139. Ἴρις καὶ Ἀγγὴ (εἰδύλλιον) 140. Ἡ μεγαλειτέρα ἀδελφὴ 146, 154.

ΠΟΙΗΣΕΙΣ

Παρά τὴν Οἴτην 10. Ὅντες γηράσωμε 23. Τὸ ἔαρ 24. Εἰδύλλιον 29. Τὸ ἄθλον τῆς φιλοπονίας 36. Ὁ Διάδοχος. Ἡ προσφορὰ τοῦ ἀγωνιστοῦ 40. Τὸ τραγοῦδι τοῦ Κυκλομάτη 56. Ἐλεγίον ἐπὶ τῷ θανάτῳ τοῦ μικροῦ Ι. Α. Σούλη 62. Τᾷ ερημονῆσι 79. Γαλῆ καὶ Ἀρροδίτη (ἀρχαῖος μῦθος) 95. Ἡ κρίσις τοῦ Μώμου 119. Ἡ Γύρτισσα 136. Δὲν εἶ ἀγαπῶ! 138. Ἀσματίου ἐκ τοῦ Ρουὶ Βλά 140. Ἐίπασι καὶ Μήτηρ (μῦθος) 151. Ὀνειρον 159. Ἡ δευτέρα ἀγάπη 160. Ἀπόσπασμα ἐκ τοῦ Σουλίου 175.

ΛΕΥΚΩΜΑ ΟΙΚΟΓΕΝΕΙΑΚΟΝ

Τὰ λεμόνια 28. Πενθερὰ περὶ Νύμφης 47. Διὰ τὰς ὑπάνδρους, τὰ χρέη 62. Ἐπιστάθαι Λεμονιέρου 100. Ὑπεροχὴ τοῦ ἀνθρώπου 63.

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΙΣ

Παιδαγωγεῖν Β. Βουλγάρως 64. Παρθενωργεῖν κ. Χιλλ 80.

ΔΙΑΦΟΡΑ

Ἐκ τῶν τοῦ Πέρσου ποιητῶ Σκαδῆ 13, 31. Μὴ ὑπερβάλλοντα ζῆλον 176.

ΠΟΙΚΙΛΑ

112, 126. Ἀλληλογραφία Ἀττικῶ Μουσειῶν 16, 32, 48, 64, 80, 96, 112, 128, 167, 176.

ΣΚΕΨΕΙΣ

16, 32, 48, 112, 176.

ΝΕΑ ΒΙΒΛΙΑ

16, 32, 48, 64, 80, 96, 112, 128, 144, 168, 176.

ΕΙΚΟΝΕΣ

ΠΡΟΣΩΠΟΓΡΑΦΙΑΙ

Ίδωμενίος Βιτάκης 21. Μιόλλε Πιαπές 45. Κωνσταντίνος Κράβης 57. Κωνσταντίνος ο διάδοχος του Ἑλληνικοῦ θρόνου 73. Εὐγένιος Βούλγαρος 85. Οἰκονόμος ὁ ἐξ Οἰκοδόμου 85. Γεώργιος Α'. Βασιλεὺς τῶν Ἑλλήνων 104. Ὀλγα Βασίλισσα τῆς Ἑλλάδος 105. Ἰούλιος Κλαρετὸς 113. Ἀλέξανδρος Σούτσος 125. Ἐρρίκος Ἄυνε 129. Κάρολος διάδοχος τοῦ θρόνου τῆς Πορτογαλλίας 141. Ἐδουάρδος Ἄμπερ 145. Ὁ στρατηγὸς Γέρδων 153. Ἰουλιέττα Λαμπέρ 165.

ΚΑΛΛΙΤΕΧΝΙΚΑΙ ΕΙΚΟΝΕΣ

Ὁ ἔστυρωμένος 9. Ὁ Ἰησοῦς εἰς τὸν τάφον 13. Μία ἔκπληξις 17. Τὸ ἔκρ 25. Ὀμήρου Ὀδύσσεια Ἀντίνοος ὁ μητὴρ τῆς Πηλεόπης 34. Τὰ πρῶτα βήματα 41. Ὁ Ἀπόστολος Παῦλος διδάσκων ἐν Ἐρέθῳ 49. Ὁ Ναπαλέων τὴν νύκτα τοῦ Βατερλώ 121. Μετώπιτα πρῶτα 161. Ὁ θάνατος τοῦ Σαρπηδόνηος ἐκ τῆς Ἰλιάδος ἔργον βραβευθὲν τοῦ Λεὸν 173.

ΜΝΗΜΕΙΑ ΚΑΙ ΠΟΛΕΩΝ ΑΠΟΨΕΙΣ

Ὁ ἐν Ποσειδωνίᾳ ναὸς τοῦ Ποσειδῶνος 37. Ὁ Ἀνδρῶν τοῦ Ναπολέοντος Α'. 66. Ἡ πάλις Πράγα τῆς Αὐτρίας 77. Ὁ ἀνδρῶν τῆς Γεωργίας Σάνδης 89. Ὁ ἐξ ὀρειχάλκου ἀνδρῶν τοῦ Ἰωσήφ Γαριβάλλη 93. Ἡρῶν τῶν ἐν Δραγατσάνῳ πεσόντων Ἱερολογιτῶν 97. Ὁ Μητροπολιτικὸς ναὸς τῆς Πράγης 133. Τὸ Καλοσταῖον 157.

ἮΘΗ ΕΘΝΑ ΚΑΙ ΤΥΠΟΙ

Κάτοικοι τῆς Ἀλγερίας 53. Πολεμιστὸς τῆς Μαρκουέσσης 53. Χωρικοὶ Πορτογάλιοι 69. Χωρικοὶ Ἰσπανοὶ 69.

ΕΠΙΣΤΗΜΑΙ ΚΑΙ ΤΕΧΝΑΙ

Τοπογραφία τῆς Σελήνης μεταξὺ τῶν θάβων αὐτῆς 117. Ἐπιπέδιον ἐκ τοῦ Γαλλογερμανικοῦ πολέμου

ΘΕΑΤΡΙΚΑ

Ἡ δεσποινὶς Σουμπρὰ θάλασσα χορευτρία τῶν Παρισίων 81. Γαβριέλλα Κράυς ἡ ἑξοχὸς ἀνδρῶς τῆς Μοντιῆς Ἀκαδημία 137.

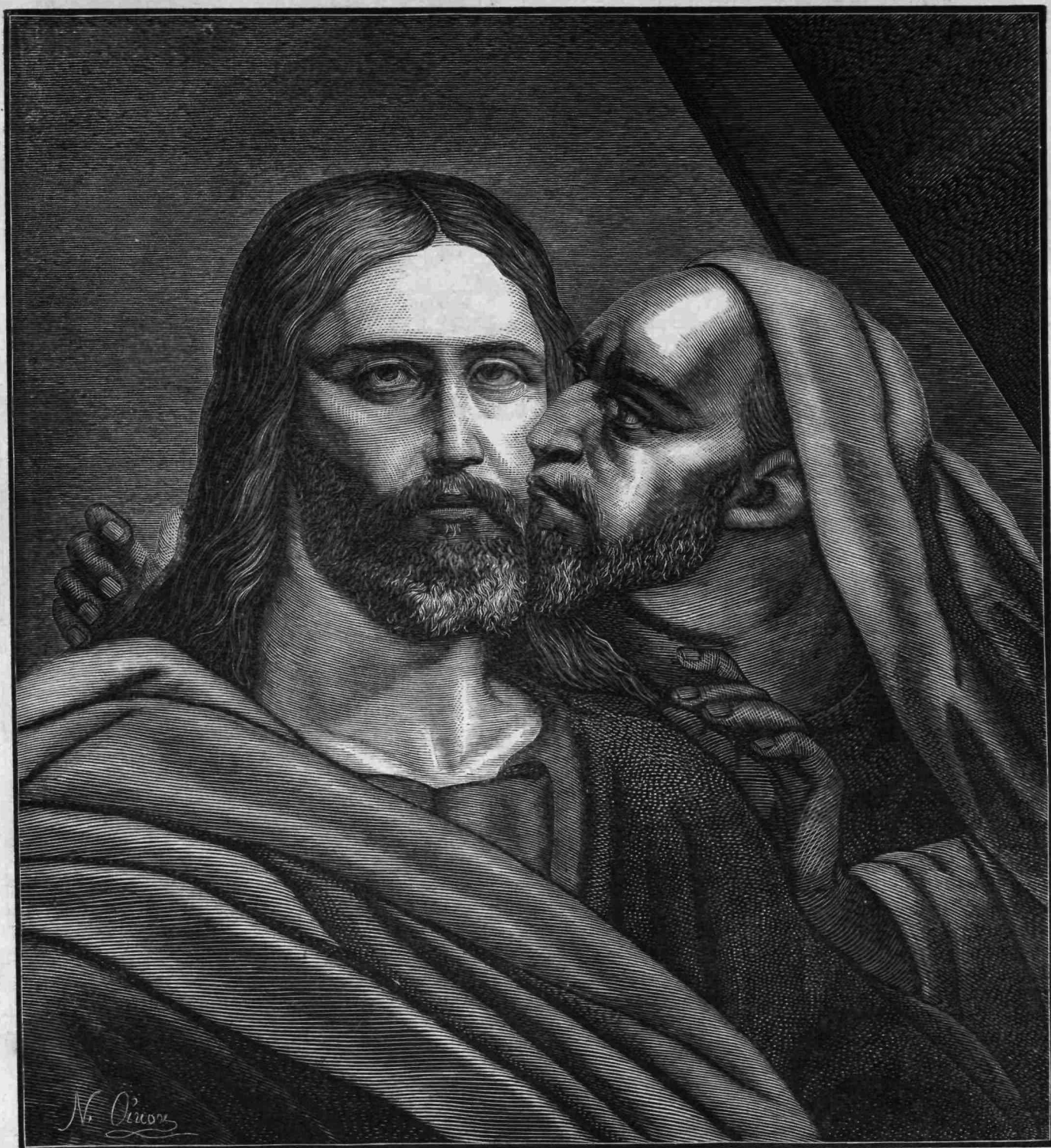
ΔΙΑΦΟΡΟΙ

Τὸ φίλημα τοῦ Ἰούδα 1. Ἡ μετάνοια τοῦ Ἰούδα 35. Τὰ βιβλία τὸν ἔκκα-
μεν ἢ νυστάξη 149.

ΣΥΝΤΑΚΤΑΙ

Ἀντωνιάδης Ἀντώνιος
Ἀποστολίδης Πέτρος (ἐν Πειραιεῖ)
Ἀσώπιος Εἰρηναῖος
Βαλαβάνης Γεώργιος
Βάλβης Σταμάτιος
Βίστης Μιχαήλ
Βλάσσης Ι. Χ.
Δροσίνης Γεώργιος
Ζαλοκώστας Εὐγένιος
Ζάρκου Αἰκατερίνη
Θοιβιδόπουλος Γ. Δ. (ἐν Ἀμφίση)
Ἰασωνίδης Ὀνούφριος
Ἰγγλέση Ἀγλαΐα
Ἰγγλέσης Νικόλαος Γ.
Καζάζης Νεοκλῆς
Κατακουζηνὸς Ἀλέξανδρος
Λασκαράτος Ἀνδρέας

Μαυριδόπουλος Ἀλέξανδρος
Μοσχάκης Ἰγνάτιος
Ξένος Κωνσταντίνος
Olivier Leon
Παλαμᾶς Κωστῆς
Παπαδόπουλος Χρῆστος (ἐν Ἀμμοχώστῳ
Κύπρω)
Παπαδιαμαντόπουλος Ἰωάννης
Παράσχος Γεώργιος
Προβελέγγιος Ἀριστομένης
Ῥοντήρης Ἀντώνιος
Σταματέλος Νικόλαος
Στρατηγόπουλος Ι.
Φέρμπος Παναγιώτης
Φραγκιᾶς Ἰωάννης (ἐν Σύρῳ)
Χατζίσκος Νικόλαος.

Ἡ ἑβδομάς τῶν Παθῶν. Τὸ Φίλημα τοῦ Ἰούδα.

Ο ΧΡΙΣΤΟΣ ΕΝ ΤΗ ΤΕΧΝΗΙ

ΑΘ' ἦν ἐποχὴν ἡ ὑπαίθριος Ρώμη ἐλάτρευεν ἐτι τοὺς ἀρχαίους θεοὺς τῆς καὶ ὁ Κλαύδιος καὶ ὁ Νέρων ἠξίουν νὰ ὀνομάζωνται προστάται τῶν τεχνῶν, δαπάνη τῆς Ἑλλάδος, ἧς ἀνήρπαζον τὰ σωζόμενα ἀριστοτεχνήματα, διάδοχοι δὲ αὐτοκράτορες προσεπάθουν, ἐγείροντες ναοὺς περικαλλεῖς καὶ μαυσώλεϊα, νὰ διασώσωσι τὴν καταπίπτουσαν μεγαλειότητα τοῦ καπιτωλίου Διός, καὶ νὰ διαιωνίσωσι τὰς ἑαυτῶν νίκας, ἐν τῇ ὑπογεῖω Ρώμη παρεσκευάζετο ἐν τῷ κρυπτῷ ἢ ἀνατροπῇ τῶν εἰδώλων, ἡ μεταλλαγὴ τοῦ κοινωνικοῦ βίου, ἡ μεταρρύθμισις τοῦ ἀρχαίου καθεστώτος ἐν τῇ τέχνῃ.

Αἱ κατακόμβαι, τὸ κρησφύγετον τοῦτο τῶν νεοφωτίστων χριστιανῶν, ἦσαν τὸ πρῶτον ἐργαστήριον τῆς νεαρᾶς τέχνης, ἧτις ἐμελλε μετ' ὀλίγον νὲ ἐξέλθῃ εἰς τὸ φῶς τοῦ ἡλίου. Ἐκεῖ ἐσχεδιάσθησαν προχείρως ἐπὶ τῶν ὑγρῶν τοίχων τῆς ἀνηλίου Ρώμης αἱ πρῶται χριστιανικαὶ εἰκόνες, ἐκεῖ δὲ ὁμοίως ἐλατρεύθησαν τὰ μυριοτρόπως παριστῶντα τὸν Σωτῆρα ἐκεῖνα ἀνάγλυφα, τῶν ὁποίων πολλὰ καὶ μέχρις ἡμῶν διεσώθησαν.

Καὶ ἦσαν ταῦτα ἀδέξιοι ἀπομιμήσεις τῶν ἑλληνικῶν καὶ ρωμαϊκῶν ἔργων, συνθέσεις ἀλλόκοτοι ἀνευ κόσμου καὶ χάριτος, ἀληθῆ ἐξαμβλώματα. Ἄλλ' ὅμως ἐχρησίμευσαν ὡς γέφυρα ἀπὸ τῆς ἀρχαίας εἰς τὴν νέαν τέχνην ἄγουσα· ἐπετελέσθη δι' αὐτῶν ἡ μετάβασις ἀπὸ τοῦ ἐνὸς ρυθμοῦ εἰς τὸν ἕτερον καὶ διὰ τοῦτο καὶ αἱ ἀλλόκοτοι αὗται παραστάσεις εἰσὶν ἐπίσης ἀξίαι μελέτης, ὅσον καὶ τὰ ἀριστουργήματα τῶν μετέπειτα χρόνων.

Οἱ Θεοὶ τοῦ Ὀλύμπου ἔπαυσαν μετ' ὀλίγον λατρευόμενοι, τὰ ἱερά ἐκλείσθησαν, εἰσῆγσαν τὰ μαντεῖα, διότι οἱ λαοὶ ὁ εἷς μετὰ τὸν ἄλλον ἐδέχθησαν τὸ νέον βᾶπτισμα, ὅπερ ἐκήρυττεν ὁ ἀναβάς τὸν Γολγοθᾶ, φέρων τὸν σταυρὸν τοῦ ἐπὶ τῶν ὤμων. Τὸ ἐργαστήριον μετετέθη τότε ἐκ τῶν ὑπογείων εἰς τὴν ἄνω Ρώμην. Καὶ ἡ φαντασία ἀφιεμένη ἐν ἀρχῇ ἐλευθέρᾳ ἐστράφη ἐπὶ τὴν ἀλληγορίαν καὶ ἀπεπειράτο νὰ συμβιδῆσθαι τὸ παρελθὸν μετὰ τοῦ παρόντος. Ἄλλὰ μετὰ μικρὸν ἀναχαιτίζεται ὑπὸ τῶν συνόδων, ὑποβάλλεται εἰς κανόνας, περιορίζεται ἐντὸς στενωπῶν ὀρίων, ἅτινα δὲν δύναται ἀποινεῖ νὰ ὑπερβῆ.

Ἐνταῦθα ἡ τέχνη ὑπέστη καὶ ἄλλο καίριον τραῦμα, διότι οἱ αὐτοκράτορες ἐξ ὑπερβάλλοντος ζήλου πρὸς τὸ νέον δόγμα κατέστρεφον τὰ σωζόμενα μνημεῖα τῆς ἀρχαιότητος, ἵνα ἐγείρωσιν ἐκ τῶν συντριμμάτων καὶ ἐπὶ τῶν ἐρειπίων ἐκείνων τοὺς ναοὺς των. Γλύπτται καὶ ζωγράφοι δὲν εἶχον πλέον ὡς ἄλλοτε πρόχειρα, οὐδὲ ἠδύνατο νὰ μιμηθῶσι τὰ αἰώνια ἐκεῖνα πρότυπα.

Μετὰ τὴν καταστροφὴν ταύτην ἡ χριστιανικὴ τέχνη ἔστη πρὸς στιγμὴν διαπορούσα, εἶτα ἐκοῦσα ἢ ἀκούσα ἠναγκάσθη νὰ διαχαράξῃ νέαν ὁδὸν ὁδὸν διαρρηγνύουσα πάντα δεσμὸν μετὰ τῆς ἀρχαιότητος.

I

Τὴν ἀρχὴν τῆς θεογραφίας ἀνάγουσιν οἱ τινες εἰς τὸν Π' αἰῶνα. Νομίζω ὅτι δυνάμεθα νὰ ἀνέλθωμεν εἰς προγενεστέραν πολὺ ἐποχὴν. Ὁ **Paquet**, σχολιάζων τὸν **Moland** ἐν τῇ ἱστορίᾳ τῶν ἁγίων εἰκόνων, διατείνεται ὅτι ἀπὸ τῆς Γ' ἑκατονταετηρίδος ἤρχισαν νὰ παριστῶσι τὴν εἰκόνα τοῦ Αἰωνίου ὑπὸ μορφὴν ἀνθρωπίνην. Εἰκονίζεται δὲ εἰς ταύτας τὰς συνθέσεις, ἄλλοτε μὲν συνδιαλεγόμενος μετὰ τοῦ πρωτοπλάστου, ἄλλοτε δὲ θίγων τὴν πλευρὰν αὐτοῦ κοιμημένου, νεανίας τριακοντούτης, ἀγένειος, γυμνὸς τοὺς πόδας καὶ κυανῆν περιβεβλημένος ἐσθῆτα, τὸ σύμβολον τοῦ οὐρανοῦ καὶ τῆς ἀθανασίας καὶ ἔχων τὸ σκῆπτρον εἰς τὰς χεῖρας καὶ χρυσοῦν κύκλον περὶ τὴν κεφαλὴν.

Εἰς τὴν εἰκόνα τῆς Παρθένου, εἰ καὶ οὐδέποτε συνήνεσαν οἱ πατέρες περὶ τοῦ κάλλους τῆς, οἱ ζωγράφοι ἐφιλοτιμοῦντο νὰ ἐνώσωσι τὴν περιπάθειαν μετὰ τῆς καλλονῆς καὶ τὸ σεμνὸν μετὰ τῆς χάριτος. Κατὰ τινες μόνον μετὰ τὴν ἐν Ἐφέσῳ Σύνοδον, δηλαδὴ μετὰ τὸ 431, ἤρχισαν νὰ γράφωσι τὴν Μητέρα τοῦ Ἰησοῦ. Γενικῶς ὁμως πιστεύεται ὅτι πρὸ τοῦ ἔτους τούτου εἰς οὐδεμίαν εἰκόνα παρίστατο ἡ Παναγία κρατοῦσα εἰς τὰς ἀγκάλας τὸν Ἰησοῦν βρέφος.

Αἱ ἀχειροποίητοι λεγόμεναι εἰκόνες ἦσαν κατὰ πᾶσαν πιθανότητα αἱ πρῶται χριστογραφίαι, ἐν αἷς ὁ Ἰησοῦς παρίστατο ὡς πρότυπον καλλονῆς. Ὑπόδειγμα κατὰ τὴν παράδοσιν ἔσχον οἱ πρῶτοι ζωγράφοι τὸ *ιερὸν μανδήλιον*, εἰς ὃ ποτε ὁ Ἰησοῦς, ἀπομάσων τὸν ἰδρωτὰ τοῦ προσώπου του 1), ἀπετύπωσε τὴν εἰκόνα του καὶ ἐπεμψε ταύτην δῶρον πρὸς τὸν Ἀβγαρον ἡγεμόνα τῆς Ἐδέσσου. Ἡ εἰκὼν αὕτη ἐδεικνύετο ἐπὶ πολὺ ἐν τῇ πόλει ταύτῃ καὶ γίνεται περὶ αὐτῆς λόγος ἐν τινι κανόνι τῆς ἐν ἔτει 787 συνελθούσης ἐν Νικαίᾳ Συνόδου κατὰ τῶν εἰκονοκλαστῶν. Ὁ Ἀβγαρος θέλων νὰ προσελκύσῃ εἰς τὸν Χριστιανισμὸν τὸν Τιβέριον ἐπεμψεν εἰς αὐτὸν τὸ μανδήλιον τοῦτο, εἰς τὸ ὅποιον ἐδόθη ἔκτοτε τὸ Ἑλληνολατινικὸν ὄνομα Βερνίκη ἢ ἀληθῆς εἰκὼν. Ἐντεῦθεν ἐπροσωποποιήθη ἡ Βερνίκη εἰς Ἰουδαίαν γυναῖκα, ἧτις κατὰ τὸν Μεθόδιον, ἤλθεν ἐξ Ἱερουσαλὴμ εἰς Ρώμην ἵνα θεραπεύσῃ τὸν λεπρὸν Τιβέριον.

Τὸ ἱερὸν μανδήλιον ἐπὶ Κωνσταντίνου τοῦ Πορφυρογεννήτου μετηνέχθη εἰς τὴν βασιλεύουσαν, ἀφοῦ ἐχαράχθη πρῶτον ἢ ἐπ' αὐτῆς εἰκὼν ἐπὶ ξύλου. Ὑποθέτουσιν ἀκόμη ὅτι ἢ ἐν τῷ ναῷ τοῦ ἁγίου Σιλβέστρου ἐν Ρώμῃ σωζομένη εἰκὼν εἶνε αὕτη ὑπὸ τοῦ Ἰησοῦ πρὸς τὸν Ἀβγαρον ἀποσταλεῖσα 2.)

Οἱ χρονογράφοι συγχέουσι τὴν ἱστορίαν τῆς αἰμορροῦσης τοῦ Εὐαγγελίου, τὴν ὁποίαν ἐθεράπευσεν ὁ Ἰησοῦς

1) Τῆς ἀγίας αὐτοῦ μορφῆς ἐν σουδαρίῳ ἀπομαζάμενος... Δαμασκηνός.

2) Emeric Darid.— Hist. de la peinture au moyen âge.

πρὸς ἐκείνην τῆς παλλακῆς τοῦ μάγου Σίμωνος, τῆς Προυνίκου, Ἑλένης ἢ τῆς ἀνεψιᾶς τοῦ Ἡρώδου. Οἱ δὲ Βαλεντιανοὶ καὶ Ὀφῖται, αἱ δύο αὐταὶ αἱρέσεις τῶν Γνωστικῶν, εὗρον εἰς ταύτην οἱ μὲν τὸ σύμβολον τῆς Ἐννοίας, τῆς πρώτης ιδέας τοῦ Θεοῦ, ἣτις παρήγαγε τοὺς ἀγγέλους καὶ τὸν κόσμον, ἡ δὲ τῆς Σοφίας, ἣτις κατήλθεν ἐκ τοῦ οὐρανοῦ καὶ ἐζωογόνησε τὴν ὕλην. Οὕτω πολλαπλαῖ καὶ συγκεχυμένοι περιήλθον εἰς ἡμᾶς αἱ περὶ Βερονίκης παραδόσεις.

Τὸν Ἰησοῦν οἱ μὲν παρεδέχθησαν ὡς πρότυπον καλλονῆς, ἄλλοι ὑψηλότερόν τι κάλλος ἐπιζητοῦντες ἐν αὐτῷ, τὸ τῆς ψυχῆς, παρημέλουν τῆς ὠραιότητος τοῦ προσώπου. Κατὰ τὸν Ἁγ. Ἰουστίνον ὁ Ἰησοῦς ἐφάνη εἰς τοὺς ἀνθρώπους ταπεινὸς οὐδένα ἐξωτερικὸν περιβλήθεισόν κόνιον. Τὴν ιδέαν ταύτην μετεχειρίσθησαν ὡς ὄπλον οἱ ἐθνικοὶ κατὰ τοῦ Χριστιανισμοῦ.—Ὁ Ἰησοῦς δὲν ἦτο ὠραῖος—ἀνέκραζεν ὁ Κέλσος—ἄρα δὲν ἦτο Θεός.

Ὁ Τερτουλλιανὸς ἦν ἔτοιμος νὰ ἀναγνωρίσῃ τὸν Ἰησοῦν ὡς Θεόν, οἷουδῆποτε καὶ ἂν ἔφερε χαρακτῆρας. Ὁ ἱερὸς Αὐγουστῖνος ἐξαίρει τὸναντίον τὸ κάλλος τοῦ Χριστοῦ.—Ἦτο ὠραῖος, λέγει, εἰς τὰς ἀγκάλας τῶν συγγενῶν, ὠραῖος ἐπὶ τοῦ Σταυροῦ καὶ ἔτι καὶ ἐν αὐτῷ τῷ τάφῳ.

Ἡ αὐτὴ διάστασις ἐπεκράτει μεταξὺ τῶν καλλιτεχνῶν, οἵτινες ὡς οἱ πατέρες ἦσαν διηρημένοι εἰς δύο ἀντίθετα στρατόπεδα.

Ἐνωρὶς ὅμως ἐν τῇ θεογραφίᾳ ὡς ἐρρήθη εἰσεχώρησεν ἡ ἀλληγορία. Ὁ ἀγαθὸς Ποιμὴν ἐπαναφέρων ἐπὶ τῶν ὤμων του εἰς τὴν μάνδραν τὸ ἀπολωλὸς πρόβατον, ὁ Δανιὴλ ἐν τῷ λάκκῳ τῶν λεόντων, ὁ Ὀρφεὺς ἐν μέσῳ τῶν ἐξημερωθέντων θηρίων, ἦσαν τοσαῦται ἀλληγορικαὶ εἰκόνες τοῦ Ἰησοῦ, ὅστις ὅμως καὶ ὑπὸ ἄλλας ποικίλας παραστάσεις εἰκονίζεται τῶρα μὲν ὡς Ἰωνᾶς ἐντὸς τοῦ κήτους, τῶρα δὲ ὑπὸ μορφὴν λευκοῦ ἀμνοῦ ἐκπνέοντος παρὰ τὸν Σταυρὸν καὶ βαντίζοντος αὐτὸν διὰ τοῦ ἁθῶου αἱματός του. Τέλος συμβολικῶς ἔγραφον ἀντὶ τοῦ Ἰησοῦ φοῖνικα οὐρανομήκη, οὐτινος ἢ κορυφῆ διασχίζουσα ὑπερῆφάνως τοὺς αἰθέρας ἐξικνεῖτο μέχρι τοῦ ὑπάτου οὐρανοῦ, ἢ εἰκόνα ἰχθύος ἢ καὶ τὴν λέξιν ἰχθῦς, ἥς ἕκαστον γράμμα ἀντιπροσωπεύει ἐν ἐπιτομῇ καὶ ἓνα τῶν τίτλων του, Ἰησοῦς, Χριστός, Θεοῦ, υἱὸς, Σωτήρ. Ὅταν δὲ ἐνίοτε συγκατένευον νὰ κατέλθωσι καὶ μέχρι τῆς πραγματικότητος ἔγραφον τὸν Ἰησοῦν ὠραῖον ἀκόμη νεανίαν κρατοῦντα τὸ σκῆπτρον εἰς τὰς χεῖρας καὶ πολλαπλασιάζοντα τοὺς ἄρτους ἐν τῇ ἐρήμῳ ἢ εἰσερχόμενον ἐν θριάμβῳ εἰς Ἱεροσόλυμα.

Ἡ ἀλληγορία εἶχε φθάσει εἰς τὸ μὴ περαιτέρω, ὅτε ἡ ἐν Κωνσταντινουπόλει Σύνοδος (692) ἀπηγόρευσε ταύτην καὶ διέταξε νὰ παριστῶσι τὸν Ἰησοῦν μόνον ἐπὶ τοῦ Σταυροῦ. Ἐπὶ τοῦ μαρτυρίου ὁ Χριστὸς παρίστατο συντεθλιμμένος καὶ ὑπὸ τὴν ἀγωνίαν τὸ κάλλος ἐφαίνετο καταπίπτον. Οἱ μοναχοὶ Ἕλληνας παρημέλουν ἐπιτήδες τοῦ κάλλους, ἵνα καταδείξωσι τὸ πάθος. Μάτην ὁ Δαμασκηνὸς κατὰ τὴν Ἡ. ἑκατονταετηρίδα ἀπεικόνιζε

τὸν Ἰησοῦν ἐν τοῖς ἔργοις του ὡς νέον Ἀδάμ, πρότυπον καλλονῆς, ὁ τύπος ἦτο ἤδη καθιερωμένος. Παρίστων ὅμως ἐνίοτε τὸν Ἰησοῦν καὶ γέροντα, τῆς ιδέας δὲ ταύτης εἰσηγητῆς ὑπῆρξεν ἡ γνώμη τοῦ ἀγίου Βίρηναίου, πιστεύοντος ὅτι ὁ Σωτὴρ ἀπέθανε πεντηκοντούτης.

Δὲν δύναται τις νὰ εἴπῃ ὅτι τὰ ἀπαγορευτικὰ διατάγματα τοῦ εἰκονοκλάστου Λέοντος τοῦ Ἰσαύρου ἐπήνεγκον τὸ καίριον τραῦμα, διότι ἐνῶ οἱ εἰκονοκλάσται αυτοκράτορες τοῦ Βυζαντίου κατέστρεφον τὰ ὁμοιώματα ταῦτα μετεχειρίζοντο τοὺς ζωγράφους εἰς ἱστορικά γραφὰς καὶ προσωπογραφίας.

Μετὰ τὴν ἀναστήλωσιν ὅμως τῶν εἰκόνων ἡ Σχολὴ τοῦ Βυζαντίου δὲν εἶχεν ἀριστουργήματα νὰ ἐπιδείξῃ, παρέμεινε δὲ μέχρι ἐσχάτων σχεδὸν ἀναλλοίωτος. Οἱ εἰκονογράφοι εἶχον ὠρισμένους κανόνας, τοὺς ὁποίους ὤφειλον νὰ τηρῶσιν, οὐ μόνον δὲ ἡ μορφή τοῦ Ἰησοῦ, τῆς Παρθένου καὶ τῶν ἁγίων ἦσαν στερεότυποι ἀλλὰ καὶ τὰ ἐνδύματα καὶ τὰ χρώματα αὐτὰ τῶν ἐνδυμάτων.

II

Ὁ τύπος τοῦ Σωτῆρος, ὃν καθιέρωσεν ἡ βυζαντιακὴ τέχνη καὶ ἰδίᾳ οἱ μοναχοί, οἵτινες ἦσαν ὁπαδοὶ τοῦ Βασιλείου καὶ τοῦ Κυρίλλου τῆς Ἀλεξανδρείας, οἵτινες ἤδη ἀπεφάνθησαν ὅτι ὁ Ἰησοῦς δὲν διεκρίνετο ἐπὶ καλλονῇ, παρουσιαζόμενος ὡς ὁ ταπεινότετος τῶν ἀνθρώπων, ἀλλ' ὅτι διετήρει πάντοτε ἐν τῇ ἐκφράσει καὶ τὸ θεῖον μεγαλεῖον, παρέμεινε ἐπὶ μακρὸν ἀναλλοίωτος καὶ ἐν τῇ Δύσει μέχρι τῶν χρόνων τῆς Ἀναγεννήσεως.

Κατὰ τὴν ἐποχὴν ταύτην ὅτε οἱ καλλιτέχναι ἤρχισαν πάλιν μελετῶντες τὰ ἀρχαῖα πρότυπα, ἕκαστος κατὰ τὴν ἰδίαν ἐμπνευσιν ἀπεπειράτο ν' ἀπεικονίσῃ τὸν Ἰησοῦν δανειζόμενος τὴν μορφήν τοῦ Ἡρακλέους, ἢ τοῦ ὑψιβρεμέτου Διὸς ἢ τοῦ ξανθοῦ Ἀπόλλωνος.

Ἐν τῇ περιλαλήτῳ δευτέρᾳ παρουσίᾳ τοῦ Μιχαὴλ Ἀγγέλου ἐν τῷ Σελτίναῳ ἡ μορφή τοῦ Ἰησοῦ ἔχει τι τὸ τραχὺ καὶ φοβερόν, ἐνῶ ὁ Βίγκιος τὸναντίον διετήρησεν ἐν τῷ Μυστικῷ δείπνῳ τὴν ἰλαρότητα ἐν τῇ ἐκφράσει καὶ τὸ μειδίαμα ἐπὶ τῶν χειλέων τοῦ διδασκάλου, ὅστις μετ' ὀλίγον ἔμελλε νὰ ἀποθάνῃ ὑπὲρ τῆς ἀνθρωπότητος. Ἄλλοι δὲ πάλιν νεώτεροι τοῦ Μιχαὴλ Ἀγγέλου ἐξεθῆλυναν τὴν μορφήν τοῦ Ἰησοῦ, ἀγωνιζόμενοι νὰ παραστήσωσιν αὐτὸν καὶ αὐτοῦ τοῦ Ἀπόλλωνος ὠραιότερον.

Τὸν Ἰησοῦν πάσχοντα ἐπὶ τοῦ Σταυροῦ οὐδέποτε ἀπεικόνισαν οἱ παλαιοὶ ζωγράφοι, προτιμῶντες νὰ γράφωσι τοὺς θριάμβους του μᾶλλον ἢ τὸ πάθημα, ἵνα μὴ ἐξευτελίωσιν αὐτὸν εἰς τὰ ὄμματα τῶν Ἑθνικῶν. Τὸναντίον οἱ νεώτεροι εἰς τοῦτο συνεκέντρωσαν ὄλην αὐτῶν τὴν εὐφυΐαν καὶ δύναμιν, εἰς τὴν ἐκφρασιν δηλαδὴ τῆς ὀδύνης ἐπὶ τῆς μορφῆς τοῦ πάσχοντος ἀνθρώπου, διατηροῦντες ἐφ' ὅσον ἦτο δυνατόν ἀμείωτον καὶ τὸ μεγαλεῖον τῆς θεότητος.

Πρῶτος ὁ Περουγῖνος καὶ εἶτα ὁ Ραφαὴλ κατ' ἀπομίμησιν ἐκείνου ἔγραψαν ἐκ τῶν νεωτέρων τὸν Ἰησοῦν ἐπὶ τοῦ Σταυροῦ. Ἄλλ' ἡ εἰκὼν αὕτη δὲν εἶνε ἐκ τῶν

ἀρίστων ἔργων τοῦ ἰταλοῦ ἀριστοτέχνου. Εἰς τοῦτο διέπρεψαν ἰδίως ὁ Ροῦβενς καὶ ὁ Ρέμπραντ, ὧν τοῦ μὲν πρώτου τὸ ἔργον ὁ Χριστὸς μεταξὺ δύο ληστῶν εὕρηται ἐν τῷ μουσεῖῳ τῆς Ἀμβέρσης, τοῦ δὲ δευτέρου ἡ Στὰ ῥωσις κοσμεῖ τὴν πινακοθήκην τοῦ Μονάχου. Δεύτερον καταλέγονται μετ' αὐτὰ ὁ ἐν τῷ μουσεῖῳ τῆς Μαδρίτης Ἐσταυρωμένος τοῦ Βελασκοῦθ, καὶ τὰ ἔργα τοῦ Προυδὸν καὶ Δελακρουᾶ.

Νεκρὸν ἐπίσης σπανίως ἀπεικόνιζον οἱ ἀρχαῖοι ζωγράφοι τὸν Χριστόν. Μόνον δὲ ἀπὸ τοῦ ἸΕ' αἰῶνος καὶ ἐντεῦθεν διάφοροι σχολαὶ ἤρξαντο παριστῶσαι τὴν ἀποκαθήλωσιν καὶ τὸν ἐνταφιασμόν. Εἰς τοῦτο δέ, ἐκτὸς τοῦ Ἀνδρέου ἐκ Σάρτης, οὔτινος τὸ ἔργον ἐθαύμαζεν ὁ Μιχαὴλ Ἀγγελος, διέπρεψαν ἰδίως ὁ Καραβάγιος, καὶ ὁ Τισιανός, ὁ Τιντορέτος καὶ ὁ Καρατάσης.

Κ. Γ. ΞΕΝΟΣ

ΥΨΗΛΑ ΚΑΙ ΧΑΜΗΛΑ

ΑΣ ὑποθέσωμεν ὅτι ἐκθέτω ἐνώπιον ὑμῶν εἰκόνα τινὰ ἀπλουστάτην· παρατηρήσατε ὅτι δὲν περιέχει τίποτε πλειότερον πολλῶν ἄλλων εἰκόνων. Παριστᾶ τεμάχιον γῆς ἀμμῶδες, τὸ ἄκρον χωρίου τινός, πρὸς τὸ βάθος ὀρίζοντα θαλάσσης καὶ ἔμπροσθεν γωνίαν βράχου. Ἐπὶ τῆς κορυφῆς τοῦ βράχου τούτου, ὑπὸ τὴν σκιὰν θάμνου κάθηται νεανίας καὶ ὁ ἄνεμος παρασύρει τὴν κόμην τῆς, ἐν ᾧ καὶ αὐτὴ συμπίεζει ἐπὶ τῶν γονάτων τῆς δράκα ἀνθέων. Κατωτέρω φύονται πυκνὰ ἄγρια χόρτα καὶ παρ' αὐτὰ ἴσονται ἀβέλτερός τις καὶ ἀγροῖκος νέος, φορῶν χονδρὸν φόρεμα καὶ δερμάτινον κασκέττον. Ἐπὶ δὲ τῶν κυμάτων φαίνονται τινὰ ἰστία μακρὰν φεύγοντα, καὶ ὑψηλὰ εἰς τὸν ἀέρα ἵπτανται λάρροι κατερχόμενοι πρὸς τὰ ὕδατα. Πάντα δὲ ταῦτα ἐπιχρίει φῶς ἀμυδρὸν τοῦ δύνοντος ἡλίου. Ὡστε βλέπετε ὅτι ἡ εἰκὼν μου ἐκ πρώτης ὄψεως δὲν φαίνεται τι λόγου ἄξιον.

Καὶ ὅμως ἐάν τις ἤθελε νὰ μεταφράσῃ τὴν σκηνὴν ταύτην, καὶ ἐπὶ τοῦ κατ' ἐπιφάνειαν ἀσημάντου τούτου θέματος νὰ θεμελιώσῃ τερπνὴν τινὰ καὶ κομψὴν ἱστορίαν, ζωντανὴν διδακτικωτάτην ἅμα καὶ πρακτικωτάτην; πῶς σὰς φαίνεται; Οὐδὲν ὑπάρχει ἐν τῷ βίῳ ἀσημάντον, ἀρκεῖ μόνον νὰ εἰξεύρη τις νὰ βλέπῃ, καὶ νὰ θέλῃ νὰ σκέπτηται.

* * *

Εὐρισκόμεθα μακρὰν πολὺ μακρὰν· εἰς τὸ ἄκρον τῆς Γερμανίας. Ἡ θάλασσα ἥτις προβάλλει εἰς τὸ ἀμμῶδες τοῦτο μέρος εἶνε ἡ Βόρειος θάλασσα καὶ πολὺ πλησίον ἐκβάλλει ὁ ποταμὸς Ἑλβας.

Ἡ Βόρειος θάλασσα εἶνε πολύσαλος, θευλλώδης, κινδυνώδης ἕνεκα τῶν λίαν εὐμεταβλήτων ἀνέμων τῆς καὶ τῶν ἰσχυροτάτων παλιρροιῶν διὰ τὸν αὐτὸν δὲ τοῦτον λόγον ἔχει καὶ ὀλιγίστους ἰχθῦς. Ἐνίστε παρασύρει καὶ καταστρέφει παρὰ τὰς ὄχθας τῆς παμμεγέθου τεμάχια πάγων· πολλαχοῦ δὲ αἱ ὄχθαι αὐτῆς καθίστανται βορβώρεις σχηματίζουσαι ἔλη, ἐνθα βρούουσι τὰ φύκη μεταξὺ δὲ αὐτῶν τὸ φυτὸν τὸ λεγόμενον ζωστήρ εἶνε ἀφθονώτατον καὶ μέγας πλοῦτος τῶν παραλίῳν τούτων.

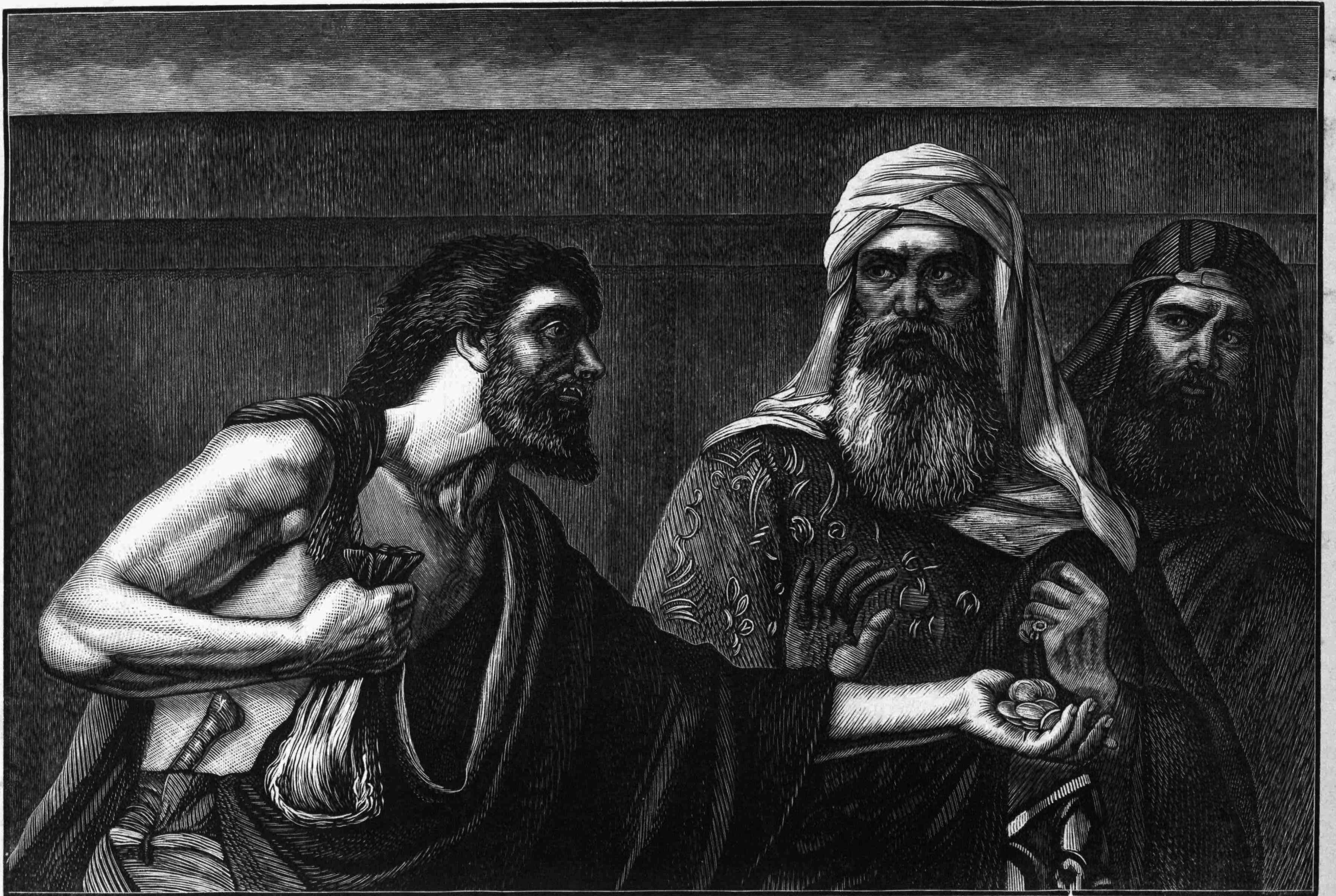
Διὰ τοῦτο δὲ καὶ τὰ παράλια ταῦτα εἶνε κατωκημένα. Ἐκ πάντων δὲ τῶν μερῶν ταῦτα μόνον εἶναι κατωκημένα τούτων ἀναφέρω μικρὰν τινὰ κώμην Κουζάδεν ὀνομαζομένην καὶ κατοικουμένην ὑπὸ χιλίων περίπου ψυχῶν.

Μεταξὺ τῶν ψυχῶν τούτων ἐκλέγω δύο ψυχὰς καὶ σὰς τας παρουσιάζω ὑπὸ μορφήν αἰσθητὴν. Ἡ μὲν, Ἐλοση ὀνομαζομένη, εἶνε νεανίας 22 ἐτῶν εὐμορφον καὶ νόστιμον ἔχουσα τὸ πρόσωπον, ἀλλὰ χεῖρας ὅμως ἐρυθρὰς καὶ πόδας χονδρούς καὶ κακῶς ὑποδεδεμένους.

Ἡ ἄλλη ψυχὴ, νεανίσκος 25 ἐτῶν Μελρῖκος ὀνομαζόμενος, παχὺς ὡς χοιρομήριον, κωθρὸς τὸν νοῦν, κοινῶς ἐνδεδυμένος, ἀλλ' ὅμως ἐντιμότητος.

Ἀμφότεροι οὗτοι μόνον πόρον ζωῆς εἶχον τὴν συλλογὴν τοῦ ζωστήρος. Εἶνε δὲ ὁ ζωστήρ φυτὸν θαλάσσιον ἔχον μακρὰ ριζίδια εἰσδύοντα ἐντὸς τῆς ἄμμου καὶ φύλλα ὡς στενάς ταινίας ἐπιπλέοντα ὑπὸ τὸ ὕδωρ. Ἀποτελεῖ δὲ λειμῶνας ὑποβρυχίους ἔχοντας πάχος πολλῶν ποδῶν καὶ χρῶμα πράσινον γλυκὺ· ἀλλὰ κατὰ τὴν ὥραν τῆς ἀμπώτιδος τὰ φυτὰ ταῦτα συμπιεζόμενα περιπλέκονται καὶ συμφύρονται, μεταβαλλόμενα εἰς πηλῶδες καὶ ἀηδέστατον ναυτιῶδες μῆγμα.

Κατὰ τὴν ὥραν τῆς πλημμυρίδος ἐπειδὴ τὰ φυτὰ ταῦτα ἐπιπλέουσι καὶ τὸ ἔδαφος εἶνε ἐλῶδες, οἱ ἄνθρωποι εἰσέρχονται εἰς τὸ ὕδωρ μέχρι τῆς ζώνης, ἄνδρες τε καὶ γυναῖκες· μεταξὺ τῶν γυναικῶν πάντοτε εὐρίσκεται καὶ ἡ Ἐλοση μεταξὺ τῶν ἀνδρῶν πάντοτε εὐρίσκεται καὶ ὁ Μελρῖκος. Καὶ οὗτοι μὲν κρατοῦντες δρέπανον ἀποκόπτουσιν ἐν μέσῳ τῶν κυμάτων τὴν ἐν τῷ ὕδατι πλέουσαν εὐμορφον χλόην, ἐκεῖναι δὲ κρατοῦσαι δίκρανα, συνάγουσι καὶ σύρουσι πρὸς ἑαυτὰς καὶ μέχρι τῆς ἄμμου τὴν κεκομμένην ταύτην χλόην. Τοῦτο δὲ τὸ προῖον τῆς ἐργασίας τῶν εἶνε ἐπικερδέστατον, ἀποφέρει χρήματα· διότι ἐξαπλουμένη ἐπὶ τῆς παραλίας καὶ στραγγίζουσα, ἔπειτα δὲ ξηρανομένη εἰς τὸν ἥλιον χρησιμεύει ἢ χλόη αὐτὴ πρὸς παραγέμισιν στρωμάτων· πρὸς δὲ τούτοις μεταβαλλομένη εἰς τέφραν περιέχει σόδα καὶ πότασαν ἐν πολλῇ ἀφθονίᾳ. Τὴν μεταχειρίζονται δὲ καὶ οἱ τῶν μερῶν τούτων κάτοικοι καλύπτοντες τὰς οἰκίας των, αἵτινες διὰ τοῦτο φαίνονται ὡς γιγαντιαῖαι ἡμίονοι κεκρυμμένοι ὑπὸ πελώριον φορτίον χόρτου.

Κατὰ ταύτην δὲ τὴν ἀπὸ κοινοῦ ἐργασίαν τῶν νέων καὶ τῶν νεανίδων διαμείδονται λόγοι περιποιητικοὶ ἐκατέρωθεν γινόμενοι ἀρχὴ καὶ θεμέλιον τρυφερῶν γαμηλιῶν δεσμῶν. Ὁ Μελρῖκος λοιπὸν παρατηρήσας πολυλάκις τὴν δεξιότητα καὶ τὴν ταχύτητα μεθ' ἧς ἡ Ἐλοση συνῆγε καὶ συνεσώρευε τὸν ζωστήρα, ἐξετίμησε τὴν ἀρετὴν αὐτῆς, ὡσαύτως δὲ καὶ ἡ Ἐλοση ἐξετίμησε τὸν Μελρῖκον βλέπουσα τὴν ἀκατάβλητον αὐτοῦ δραστηριότητα καὶ τὴν ταχύτητα εἰς τὴν διαχείρισιν τοῦ δρεπάνου. Δὲν ἐβράδυναν δὲ νὰ ἀνακοινώσῃ πρὸς ἀλλήλους τὴν γνώμην των. Ὁ Μελρῖκος μάλιστα ἐσκέπτετο ὅτι ἡ Ἐλοση θὰ ἐγίνετο ἀξιόλογος οἰκοκυρά, καὶ ἡ Ἐλοση ὡσαύτως ἔλεγε καθ' ἑαυτὴν ὅτι ὁ Μελρῖκος ἐμελλε πάντως νὰ γίνῃ ἀξιόλογος σύζυγος, ἀλλ' οὐδέποτε ἐξεμυστηρεύθη εἰς ἄλλον τινὰ περὶ τούτου.

Εἶχεν ὅμως καὶ ἐν ἐλάττωμα ἡ Ἐλοση ἦτο νεανὶς ῥεμβώδης, ἀγαπῶσα τὰ ὄνειρα. Εἰργάζετο δὲ μόνον διότι ἤθελε νὰ ἐργάζεται, ἀλλὰ μετὰ πάσης χαρᾶς θὰ παρητεῖτο οἷας δήποτε ἐργασίας, ἐὰν ἠδύνατο νὰ συντηρῆται μὴ ἐργαζομένη. Εὐθύς μετὰ τὸ πέρασ τῆς ἐργασίας, ἅμα αἰσθανομένη ἑαυτὴν ἐλευθέραν ἐκ τῆς καθημερινῆς ἐργασίας, ἔσπευδε πρὸς τὴν ἀκτὴν τῆς θαλάσσης καὶ ἀφρηρημένη παρετήρει διερχόμενα τὰ ἰστία τῶν ἐμπορικῶν πλοίων ἢ τὸν καπνὸν τῶν ἀτμοκινήτων. Μετὰ μεγίστης δὲ ἀφοβίας ἀνερριχᾶτο τὴν ὑπεράνω τοῦ χωρίου τῆς ἀπόκρημνον ἀκτὴν. Ἐχώνετο ὑπὸ τοὺς κλάδους θάμνου τινὸς ὑπ' ἀνθέων κεκαλυμμένου τὸ ἔαρ, ὑπὸ φύλλων πυκνῶν τὸ θέρος. Καὶ ἐκ τῆς σκοπιᾶς ταύτης παρηκολούθει διὰ τοῦ βλέμματος τὰ διάφορα εἶδη τῶν λάρων οἵτινες ἀνέβαινον, κατέβαινον, αἶπιποτε παραφυλάττοντες, ἐνεδρεῦοντες, μετὰ μεγίστης ὀρέξεως. Ἐν καιρῷ δὲ τρικυμίας τὰ πτηνὰ ταῦτα ἀναπηδῶσι μετὰ τῶν κυμάτων, μαστίζουσιν αὐτὰ διὰ τῶν πτερυγῶν των ἵνα συλλάβωσιν ἰχθύν τινα καταπεπληγμένον ὑπὸ τῆς τρικυμίας· κατὰ δὲ τὰς ἡσυχίας ἐσπέρας ἵπτανται κατ' εὐθειᾶν καὶ βυθίζονται ἐπιπίπτοντα κατὰ μικρῶν ἰχθύων ὧν ἡ φωσφορίζουσα λάμψις ἐν τῷ μέσῳ τοῦ λυκαυγοῦς δεικνύει τὸν τόπον ἔνθα εὐρίσκονται.

Τὰ θεάματα ταῦτα κατέθελγον τὴν Ἐλοσην. Καὶ τῷ ὄντι, τί ἦσαν αἱ θαλάσσιαι ἐκεῖναι αὔραι αἱ πνέουσαι διὰ μέσου τῆς κόμης τῆς, ὁ οὐρανὸς ἐκεῖνος ὁ τὸ ἄπειρον αὐτοῦ κυανοῦν στερέωμα καμπυλῶνων ὑπεράνω τῆς κεφαλῆς τῆς, ἡ θάλασσα ἐκεῖνη ἡ συρράπτουσα τὴν πρασίην γραμμὴν τῆς μετὰ τῆς κυανῆς γραμμῆς τοῦ ὀρίζοντος, ἡ ἀλμυρὰ ἐκεῖνη δρόσος ἢ δροσίζουσα τὰ χεῖλη καὶ τοὺς ῥώθωνας τῆς Ἐλοσης! Τί ἦσαν πάντα ταῦτα; Τοῦτο δὲν ἠδύνατο νὰ νοήσῃ ὁ Μελρῖκος. Ἡ δριμεῖα ἐκεῖνη ὑγρασία διεπέρα καὶ ἐνότιζε τὰ ἐνδύματά του, ἡ ἄνευ ὀρίου ἐκεῖνη θάλασσα τὸν δυσηρέσσει, ὁ ἀπέραντος ἐκεῖνος οὐρανὸς τὸν ἠνάγκαζε νὰ χασμαῖται, ὁ θαλάσσιος ἄνεμος τοῦ ἔπαιρνε τὸ κασκέπτου του καὶ τῷ ἀπέστελλεν ἄμμον εἰς τοὺς ὀφθαλμούς.

*
* *

Ἐσπέραν τινὰ κατὰ τὴν δύσιν τοῦ ἡλίου εἶδεν ὁ Μελ-

ρῖκος τὴν Ἐλοσην καθημένην ὑπὸ τὸν θάμνον καὶ κατὰ τὸ σύνθηες ὄνειροπολοῦσαν καὶ σύννου. Περιελθὼν δὲ τὸν βράχον ἐστάθη ὑπὸ τοὺς πόδας τῆς νεάνιδος καὶ ὑψώσας τὴν κεφαλὴν ἐφώνησε πρὸς αὐτήν.

—Ποῦ ἐσκαρβάλωσες αὐτοῦ ἐπάνω! τί διάβολο βλέπεις κάθε μέρα ἀπ' αὐτὴν τὴν κορφή καὶ χάσκεις τόσες ὥρες!

—Ἄν ἔλθῃς καὶ σὺ ἐδῶ ἐπάνω Μελρῖκε, ἀντὶ νὰ κάθῃσαι αὐτοῦ κάτω, θὰ θαυμάσῃς καὶ σὺ καθὼς ἐγὼ τὸν οὐρανὸν τὴν θάλασσαν καὶ τοὺς γλάρους.

—Ἄ, μὰ τὸ ναι ὥρατα πράγματα νὰ θαυμάσω, πουλιά, ἀέρα καὶ νερό! Ἄμ' αὐτὰ δὲν εἶνε πάντα τὰ ἴδια; Καθὼς καταλαβαίνω ἂν κάθῃσαι καὶ χάσκῃς ὀλοένα, θαρρῶ πῶς ποτὲ δὲν θὰ ἀποφασίσω νὰ σε πάρω. Σὺ ὅλο μὲ τὰ σύννεφα ἔχεις νὰ κάνῃς καὶ ἔχεις τὸ νοῦ σου πολὺ ψηλά.

—Ἄμ' καὶ νὰ με ζητήσῃς, θαρρεῖς πῶς δὲν θὰ συλλογισθῶ καὶ ἐγὼ ἂν πρέπη νὰ πάρω ἓνα ἄνθρωπον ποὺ ἀγαπᾷ τόσον πολὺ τὰ χαμηλά, καὶ δὲν θέλει νὰ ἰδῇ παραπάνω ἀπὸ τὰ πόδιά του καὶ ἀπὸ τὸ δρεπάνι του. Ὡρα καλή!

—Ἐχε γειά, Ἐλοση. Θαρρῶ πῶς ἀπὸ τὴν καρδιά μου ὡς τὴν καρδιά σου μᾶς λείπει ἓνα γιοφύρι καὶ λυποῦμαι πολὺ.

*
* *

Ὁ Μελρῖκος θὰ τὴν πάρῃ τὴν Ἐλοσην; Ἀμφίβολον. Ἄλλὰ καὶ ἐὰν ἀπεφασίζον ποτε νὰ ἀνταλλάξωσι δακτυλίδια, θὰ εἶνε ἄρα γε εὐτυχεῖς; Δὲν πιστεύω· διότι ἡ εὐτυχία θέλει κοινόν τι μέσον, καὶ διανοίας ἐχούσας τὴν αὐτὴν πτησιν.

Ἡ Ἐλοση ἐκπροσωπεῖ μίαν τῶν φύσεων ἐκείνων, αἵτινες μόνον πτέρυγας ἔχουσιν ἵνα ἵπτανται εἰς τὸ διάστημα τοῦ ἰδεώδους, οὐχὶ δὲ πόδας ἵνα βαδίζωσιν ἐπὶ τῆς γῆς τοῦ πραγματικοῦ. Ἄλλ' ὁ Μελρῖκος πόδας μόνον ἔχει ἵνα βαδίζει εἰς τὰς σκολιάς καὶ μεστὰς κονιορτοῦ ἀτραπούς τοῦ θετικοῦ βίου. Ἐκεῖνη μὲν ζῆ παρὰ πολὺ ὑψηλά, οὗτος δὲ παρὰ πολὺ χαμηλά. Πῶς λοιπὸν εἶνε δυνατόν νὰ συννοηθῶσιν ἀφ' οὔ θὰ εἶνε ἠναγκασμένοι νὰ ἀποσπάσωσιν ἀλλήλους ἀπὸ τῆς ὁδοῦ ἢν ἕκαστος αὐτῶν βαδίζει μετὰ χαρᾶς, καὶ νὰ ἀναγκάζωσιν ἀλλήλους νὰ βαδίζωσιν εἰς ἔδαφος ἀντιπαθητικόν;

Ἡ εὐτυχία οὔτε εἰς τὴν ἀπρόσιτον σφαῖραν τῶν ὄνειρων εὐρίσκεται, οὔτε εἰς τὴν περιωρισμένην τῆς πραγματικότητος. Μόνον ἐν τῷ μέσῳ δύναται τὸ μὲν ἰδεῶδες νὰ κοσμήσῃ τὸν βίον τοῦ ἀνθρώπου, ἢ δὲ χυδαιότης νὰ φωτισθῇ ὑπὸ τοῦ ἰδεώδους. Ὁ Θεὸς ἔδωκεν εἰς τὸν ἄνθρωπον σῶμα καὶ ψυχὴν· τὰ δύο δὲ ταῦτα κατὰ τὴν ἐν τῇ θνητῇ γῆ συμβίωσιν των ὀφείλουσι νὰ συντελῶσιν εἰς τὴν ἀρμονικὴν αὐτῶν συνύπαρξιν, ἢ μὲν ψυχὴ παρέχουσα τὰς πτέρυγας τῆς καὶ τὰς ἐλπίδας τῆς, τὸ δὲ σῶμα τὴν μέριμναν τῶν καθημερινῶν ἀναγκῶν τοῦ ἀνθρώπου. Διότι ἐὰν ἢ μὲν ψυχὴ ἔχη τὴν ἀξίωσιν νὰ ἀνίπταται διαρκῶς εἰς τὰ αἰθέρια ὕψη, ἔνθα τὰ πάντα οὐδὲν ἄλλο εἶνε ἢ ὄνειρα, τὸ δὲ σῶμα ἐπιμένῃ νὰ διατρίβῃ εἰς τὸ ταπεινὸν τῆς γῆς ἔδαφος, ἔνθα τὰ πάντα εἶνε ὕλη καὶ πραγματικότης, τότε οὐδεμία ἰσορροπία δύναται νὰ ὑπάρξῃ, καὶ ἡ ἀρμονία τάχιστα διαρρήγνυται.

Ποῦ λοιπὸν εἶνε αἱ εὐτυχεῖς ἐκεῖναι ἐνώσεις τῶν πόθων καὶ τῶν ἀγώνων αἱ ἐξασφαλίζουσαι τὰς χρεῖας τῆς ὑπάρξεως τοῦ ἀνθρώπου καὶ τὴν ἀμοιβαίαν εὐδαιμονίαν;

Ἴδου ἐκ τῆς μικρᾶς ἡμῶν εἰκόνας ὅποιον μέγιστον συμπεράσμα ἐξάγομεν, ἀλλὰ ταυτοχρόνως καὶ πόσον πρακτικόν!

Ναί, ὀφείλομεν νὰ ἀγαπῶμεν νὰ ἀναβαίνωμεν ἐνίοτε

εἰς τὰ ὕψη, πρὸς ἃ καλεῖ ἡμᾶς ὁ πόθος τοῦ ὑψηλοῦ καὶ καλοῦ, ὀφείλομεν ὅμως καὶ νὰ γινώσκωμεν νὰ καταβαίνωμεν ἐγκαίρως εἰς τὸ πραγματικόν, ἐνθα εἴμεθα καταδεδικάσμενοι νὰ ζῶμεν μετὰ τῶν ἀνθρώπων καὶ τῶν πραγμάτων.

(Κατὰ τὸ γαλλικόν)

Π. Ι. ΦΕΡΜΠΙΟΣ

Η ΜΟΥΣΙΚΗ ΤΟΥ ΜΕΛΛΟΝΤΟΣ

Ἰ πεπολιτισμένοι λευκοί, ὅπως πάντα τὰ λοιπὰ, καὶ τὴν μουσικὴν τελειοποίησαντες αἰσθάνονται αὐτὴν ζωηρῶς καὶ καθαρῶς, πρὸ πάντων οἱ ἄνθρωποι τοῦ λαοῦ, αἱ γυναῖκες καί, μετὰ τῶν ἀνδρῶν, ὀλίγοι καλλιτεχνικαὶ καὶ πολλάκις ἐκτεθλημμένοι φύσεις. Ὡς πρὸς τὸ πλῆθος δὲ τῶν ἀστῶν ἡμῶν ἢ πρὸς τὴν μουσικὴν κλίσις οὐδὲν σχεδὸν ἄλλο θεωρεῖται ἢ συρμός τις καὶ κομψότης καὶ εἶνε προσποιητὴ μᾶλλον ἢ πραγματικὴ. Ὁ λαίμαργος Νιάμ-Νιάμ λησμονεῖ τὸ γεῦμα αὐτοῦ ἵνα ἀκούσῃ ᾄσμα τι, ἀλλ' ὀλίγοι γάλλοι ἀστοὶ ἤθελον πράξει τοῦτο.

«Βλέπομεν πρὸς τούτοις ὅτι, πανταχοῦ ἡ μουσικὴ μόλις ἀπαλλαγείσα τῆς ἀρχικῆς αὐτῆς βαρβαρότητος, ὑπῆρξε μελωδική. Προέρχεται δὲ τοῦτο ἐκ τοῦ ὅτι ἡ ῥυθμικὴ ἐπέκτασις τῆς φωνῆς τοῦ πάθους εἶνε ἡ βᾶσις, ἡ οὐσία τῆς μουσικῆς. Ἡ πλήρης τῆς μουσικῆς ἀκμὴ ὑπὸ τὴν ἐποψιν ταύτην βεβαίως συνετελέσθη κατὰ τοὺς νεωτάτους μόνον αἰῶνας. Ἀλλὰ σὺν τῷ χρόνῳ, ἡ ἀνθρωπότης τείνει ν' ἀποδίδῃ μικρὸν κατὰ μικρὸν ἀξίαν εἰς τὰς αἰσθητικὰς καὶ κατ' ἐπίφασιν ἡδονὰς· ὅθεν βλέπομεν ἤδη τὴν μελωδικὴν φάσιν τῆς μουσικῆς τῷ τέρματι ἐγγίζουσαν, ὅπερ εἶνε τὸ γῆρας αὐτῆς. Τῶν πεπολιτισμένων φυλῶν τὸ ἐνδιαφέρον ἀλλαχοῦ ἔγκειται καὶ αἱ πλατύτεχνοι τοῦ Βεχτόβεν, τοῦ Μότσαρτ, τοῦ Βέρδη, τοῦ Βελλίνη κλπ.* μελωδία εἶναι τὸ κύκνειον ᾄσμα. Ὁ σημερινὸς συρμός, ὁ τὸσῳ καταπληκτικῶς ἐπιδικώμενος, ἐνυπάρχει ἐν τῇ ἄνευ ἐκφράσεως μουσικῇ τῇ λεγομένῃ ἀρμονικῇ, καὶ εἶνε παρακμὴ, διότι ἡ μελωδία ἔχει τὸν αὐτὸν λόγον πρὸς τὴν μουσικὴν, ὃν ἡ εἰκὼν πρὸς τὴν ποιῆσιν εἶνε δηλ. ἡ οὐσία αὐτῆς. Πράγματι δέ, ἡ μουσικὴ τέχνη ὁσημέραι μαραίνεται καὶ κινδυνεύει νὰ τελειώσῃ ὡς ἤρξατο, ἐν τῷ ἑθροῦς.» (1)

Ἡ κρίσις αὕτη εἶνε λίαν ὀριμετὰ καὶ διαβλέπει τις ἐν αὐτῇ τὴν μετάδοσιν τοῦ αὐστηροῦ τῶν συγχρόνων ἱστορικῶν καὶ φιλοσόφων τῆς Ἀγγλίας συστήματος, ὅπερ τείνει εἰς ἐξαφάνισιν τῆς τέχνης ἐκ τοῦ ἀνθρωπίνου βίου. Ταῦτα εἶναι ὑπερβολή· οἱ νεώτεροι, καίπερ εἰς ἐπιστημονικά, πολιτικά καὶ κοινωνικά προσηλωμένοι ζητήματα εἰς τὴν προσοχὴν αὐτῶν προβαλλόμενα, δὲν θὰ καταδι-

καθῶσιν ὅμως ἔνεκα τούτου ν' ἀπαλείψωσιν ἐκ τοῦ ἑαυτῶν βίου ὅ,τι ἐμποιεῖ τὸ θέλητρον αὐτοῦ.

Ἡ τάσις ὅμως τοῦ ἐξαίρειν ἐκ τῆς μουσικῆς τὸ ἀρμονικὸν μέρος πρὸς βλάβην τῆς μελωδίας εἶνε πραγματικὴ καὶ χρονολογεῖται οὐχὶ πρὸ ὀλίγου: πρὸ πολλοῦ παρ' ἡμῶν ἀπαιτεῖται ἰδίᾳ καὶ πολλάκις ἐπίπονος προσπάθεια ἵνα δυνάμεθα, ἐν τῷ μελοδραματικῷ θεάτρῳ ν' ἀκούσωμεν καὶ ἀκολουθῶμεν τὸ ᾄσμα ἐν τῷ μέσῳ τῆς τρικυμιώδους ὀρχήστρας. Φαίνεται ὅτι νεαροὶ τινες συνθέται εὐχαριστοῦνται νὰ ὑποβάλλωσιν εἰς δοκιμασίαν τὴν δύναμιν τῆς ἀνθρωπίνης ἀκοῆς. Ἐπανέλαβον συχνάκις ὅτι ἡ τάσις τοῦ Βάγνερ εἶνε νὰ δώσῃ τῇ ἀρμονίᾳ ὀλεθρίαν ὑπεροχὴν· τὸ ἀληθές εἶνε ὑπὸ τὴν ἐποψιν τῆς ἀρμονίας οὗτος ἔχει καταπληκτικὴν ὑπεροχὴν, μὴ εὐρισκομένην ἐξ ἴσου ἐν παντὶ εἰς τὴν μελωδίαν ἀποβλέποντι. Ἐπιμένοντες ὅμως εἰς ἐν μόνον σημεῖον τῆς εὐφυΐας αὐτοῦ, τοῦτο μόνον ἐπὶ τέλει ἠθέλησαν νὰ λάβωσιν ὑπ' ὄψιν. Ἡ πλάνη αὕτη τὸσῳ μᾶλλον εὐκολώτερον διεδόθη παρ' ἡμῶν, καθόσον περιωρίσθημεν νὰ κρίνωμεν αὐτὸν μόνον ὡς μουσικὸν ἐκ τινων τεμαχίων ἐν συναυλίαις ἐκτελεσθέντων.

Ὁ Βάγνερ δὲν εἶνε μόνον μουσικός. Ὅ,τι ἀποτελεῖ τὸν ἀληθῆ, τὸν ὑψηλὸν τοῦ ἔργου αὐτοῦ χαρακτήρα καὶ τῷ παρέχει τὴν πρωτοτυπίαν, εἶνε ὅτι ἠθέλησε νὰ σχηματίσῃ σύνολόν τι, ἐν ᾧ ἡ ποίησις, ἡ σκηρικὴ διασκευὴ, ὁ χορὸς καὶ ἡ μουσικὴ νὰ ἔχωσιν ἴσην θέσιν καὶ ἀποτελῶσιν ὅλον τι ἀδιαίρετον. Οἱ παρευρεθέντες ἐν ταῖς παραστάσεσι τοῦ **Beyreuth** μόνοι δύνανται νὰ ἔχωσιν ἀκριβῆ καὶ τελείαν ἰδέαν τῆς ἐπιχειρήσεως αὐτοῦ.

Τίς τῶντι ὑπῆρξε τοῦ γερμανοῦ ἀναμορφωτοῦ ὁ σκοπός; Τοῦτον ἀποκαλύπτει αὐτὸς ἐν τινι ἐπιστολῇ πρὸς τὸν Φριδερίκον Βιλλότον, δεδημοσιευμένη ἐν τῇ κεφαλίδι τῶν τ ε σ σ ἄ ρ ω ν μ ε λ ο δ ρ α μ α τ ι κ ῶ ν π ο ι η μ ἄ τ ω ν, ἐνθα ἐκτίθησι τὴν ἀταξίαν, ἐν ἣ τότε ηὔρισκετο ἡ γερμανικὴ μουσικὴ: «Ὅλοι οἱ χαρακτήρες συνυπῆρχον, λέγει, ἐν πληρεστάτῃ ἀκαταστασίᾳ: χαρακτήρ γαλλικός, ἰταλικός, μίμησις γερμανικῆ ἀμφοτέρων· προσθέσατε προσέτι προσπαθείας ἵνα τὸ παλαιὸν δ ρ ᾱ μ α μ ε τ' ἄ σ μ ἄ τ ω ν ὅπερ οὐδέποτε ἀνυψώθη, μετατρέψωσιν εἰς δημοτικὸν καὶ ἀνεξάρτητον... Ἐκ τῆς συγχύσεως ταύτης προδηλότατον ἄτοπον προέκυπτεν, ἤτοι τελεία ἀπουσία χαρακτήρος ἐν ταῖς μελοδραματικαῖς παραστάσεσιν.» Ἴνα

1) Dr Letourneau, *Sociologie*, p. 98. 99.

μεταβάλη τὴν κατάστασιν ταύτην ὁ Βάγνερ οὐδὲν ἄλλο προσφορύτερον ἐνόμισεν ἢ ν' ἀναλάβῃ τὴν παράδοσιν τοῦ ἑλληνικοῦ θεάτρου καὶ ἐπαναγάγῃ εἰς τὰ διάφορα τῆς τέχνης μέρη τὴν ἐσωτερικὴν ἐνότητα τὴν ἀποτελοῦσαν τὸν χαρακτήρα τῶν παραστάσεων τοῦ θεάτρου τοῦ Βάγκου. Τοιοῦτον ἦτο, κατ' αὐτόν, τὸ μόνον μέσον τοῦ ἀνυψῶσαι τὸ δράμα καὶ καταστῆσαι αὐτὸ πηγὴν τῶν ἰσχυρῶν καὶ θρησκευτικῶν συγκινήσεων τῶν θεατῶν, ἀντὶ τῆς ἀπολαύσεως ἐκείνης τῆς μᾶλλον ἢ ἤττον αἰσθητικῆς, ἀλλ' ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ χυδαίας καὶ ταπεινῆς, ἣν ἐκ τῶν νεωτέρων θεαμάτων ἀποφέρομεν.

Τὰ πάντα ὑπελογίσθησαν καὶ συνεδυάσθησαν πρὸς ἐπίτευξιν τοῦ ἀποτελέσματος τούτου. Ἡθέλησεν ἵνα αἱ παραστάσεις γίνωνται κατ' ἐπισήμους ἡμέρας, εἰς ἑορτάς, καὶ χρησιμεύωσιν ὡς μέσον τοῦ ἑορτάζειν ταύτας, ἐπὶ πλεόν δέ, τὰ παρασταθέντα ἔργα ἀναπαρέστησαν τὰς παραδόσεις τοῦ λαοῦ καὶ τοὺς μύθους τοὺς ἐκ τοῦ βάρθους αὐτοῦ τοῦ ἐθνικοῦ πνεύματος παραχθέντας. Κατεσκεύασε θέατρον προωρισμένον ἰδίᾳ πρὸς τὴν παράστασιν τῶν δραμάτων αὐτοῦ, ἐν ᾧ τὰ πάντα διετέθησαν οὕτως, ὥστε ὁ θεατῆς, ἀποκλειστικῶς ἐκ τοῦ θεάματος ἀπησχολημένος, νὰ μὴ δύναται ν' ἀποσπᾶται ἐξ αὐτοῦ ὑπὸ ξένης ἐντυπώσεως. Ἡ ὀρχήστρα ἐτέθη εἰς μέρος ἀόρατον, ἡ σκηνὴ μόνῃ ἐφωτίσθη καὶ οἱ θεαταὶ ἔμειναν ἐν τῇ σκιᾷ, ὥστε μὴδὲν ν' ἀποσπᾶ τὴν προσοχὴν αὐτῶν ἐκ τοῦ σημείου ἐφ' οὗ ἤθελον νὰ συγκεντρώσωσιν αὐτήν. Οὐδὲν παρημέλησαν ἐκ τῶν μηχανημάτων ἐκείνων, ἅτινα τῷ ἐφάνησαν χρήσιμα, ἵνα παραγάγῃ τὴν μεγίστην κατὰ τὸ δυνατόν γοητείαν, ἀφαρπάσωσι τὸν θεατὴν ἐκ πάσης ἀναμνήσεως τῆς πραγματικότητος, προκαλέσωσιν ἐν αὐτῇ ψυχικὴν διάθεσιν εὐνοῦν τῇ ὄψει ἰδεωδῶν πραγμάτων καὶ ῥίψωσιν ἐπὶ τέλει τὸ πνεῦμα αὐτοῦ ἐν τῇ ρεμβῶδει ἐκείνῃ καταστάσει τῇ ἀγούσῃ αὐτὸν μετ' ὀλίγον εἰς τὴν πλήρη νοερὰν διαύγειαν, ἐν ἣ ἀνακαλύπτει νέαν σειρὰν φαινομένων τοῦ κόσμου, ἀδυνατῶν νὰ παρατηρήσῃ ταῦτα ἐν τῇ καταστάσει τῆς συνήθους ἐγρηγόρευσεως.»

Ὁ Ὀκτάβιος Φούνι, παρευρεθείς ἐν ταῖς τελευταίαις παραστάσει τῶν βαγνερείων δραμάτων, ἐδημοσίευσεν ἐν τῇ Τέχνη ἀρθρον, ἐνθα ἀναλύει καὶ ἐξηγεῖται σαφέστατα καὶ τὴν ἐπιδιωχθεῖσαν ἰδέαν καὶ τὸ ἐπιτευχθὲν ἀποτέλεσμα ὑπὸ τοῦ Βάγκου:

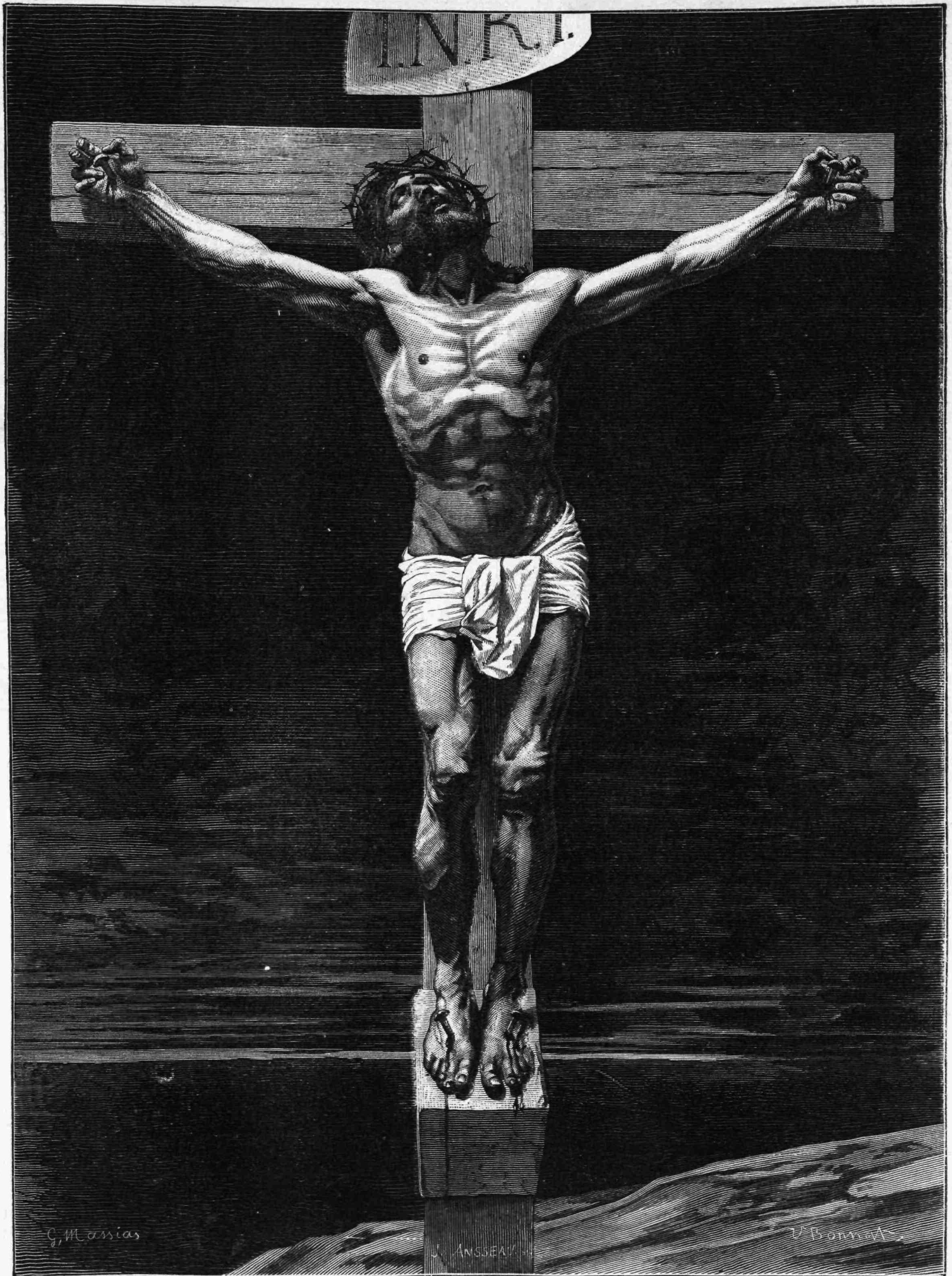
»Καθ' ἣν στιγμὴν αἴρεται ἡ αὐλαία, τὰ φῶτα σβέννυνται ἐν τῇ αἰθούσῃ καὶ ὁ θεατῆς βυθίζεται ἐν βαθείᾳ νυκτί. Ἐν τῷ μέσῳ τοῦ σκοτίου τούτου πληρουμένου ὑπὸ ἀπείρων ἤχων τῆς ἀοράτου ὀρχήστρας, ἡ σκηνὴ φωτίζεται. Ἐξ ἀνάγκης τὸ βλέμμα προσελκύεται, μικρὸν κατὰ μικρὸν γοητευόμενον ὑπὸ τοῦ λαμπροῦ τούτου μέρους. Οἱ ἀοιδοὶ εἶναι οἱ πρῶτοι τῆς Γερμανίας. Ὑπὸ δεσποτικῆς θελήσεως διεπόμενοι, οὐδόλως σκέπτονται περὶ τοῦ ἐπαγγέλματος αὐτῶν ὡς ἀοιδῶν· πᾶσα ἰδέα ὠδικῆς ὑπεροχῆς εἶνε ἐσβεσμένη ἐν τῇ ψυχῇ αὐτῶν· ἀντὶ παντὸς ἐν τῷ κόσμῳ δὲν ἤθελον παρακινηθῆ νὰ ἐπιδείξωσι λαρυγγόφωνα τεχνάσματα ἢ ν' ἀπολαύσωσι, δι' ἰσχυρῶν ἐντάσεων τῆς φωνῆς, τῶν ἐϋ γ ε τῶν μελομανῶν. Ἡ μόνη

καὶ σταθερὰ αὐτῶν ἀσχολία εἶνε νὰ εἰσδύσωσιν εἰς τὴν ἰδέαν τοῦ ποιήματος καὶ παραστήσωσιν ἐπαξίως τὸ πρόσωπον, οὗ τὴν στολὴν φέρουσιν. Οἱ ἄνδρες ἔχουσιν ἀνάστημα ἡρώων, αἱ γυναῖκες εἶναι ὠραταὶ χειρονομίας, στάσεις, σιγὴν, πάντα ἔμαθον παρὰ τοῦ διδασκάλου, πιστῶς καὶ εὐσυνειδήτως ἐξηγούμενοι τὴν φυσιογνωμίαν ἣτις ἐπὶ μίαν ἐσπέραν καθίσταται ἡ ἀληθὴς αὐτῶν ὀντότης. Οὕτω ὁ **herr Nyman** ἢ ὁ **herr Schlessler**, οὔτε ἡ **frau Materna** ἢ ἡ **frau Wekerlin** εἶναι: εἶναι ὁ **Siegfried**, ὁ **Hagen** καὶ ἡ **Walkures**. Ἡ σκηνὴ εἶνε τεχνικῶς συγκεκριμένη πᾶσας τὰς ἐφευρέσεις τῆς νεωτέρας ἐπιστήμης δυναμένη νὰ χρησιμοποιοῖσῃ ἐν αὐτῇ τὰ θαυμάσια διαδέχονται ἄλληλα, πάντοτε ἐξηγούμενα ὑπὸ τῆς ὀρχήστρας ἐκείνης τῆς περιβαλλούσης τὴν παράστασιν διὰ μαγικῆς ἀντηχίσεως. Τὸ φαινόμενον τελειοῦται καὶ τοῦ θεατοῦ τὸ πνεῦμα ἐν τῇ ἡμιόπτασιν ταύτῃ, εἰς ἣν ὁ μαγνητισμὸς ἐκεῖνος ὅλος ἐρριψεν αὐτό, ἄνευ τῆς ἐλαχίστης ἀντιστάσεως παραλαμβάνον τὰς ἀσαφείας, τὰς ἀπλότητας καὶ ἐνίοτε τὰ τερατώδη τῆς μυθικῆς παραδόσεως, σύρεται βιαίως ἐκτὸς ἑαυτοῦ: ρεμβῶδες, μὴ ἔχων συνείδησιν ἑαυτοῦ, ἀλλόφρον, ἰπηλατεῖ ὀπισθεν τοῦ ποιητοῦ, ὑπ' ἀχαλινώτου φερόμενον φαντασίας διὰ μέσου τῆς ὑπὸ θεῶν, ἡρώων χιμαίρων καὶ μάγων κατοικουμένης φανταστατικῆς χώρας.» Κυρίως πάντα ταῦτα δὲν εἶναι τόσον νέα ὅσον νομίζουσι πολλοί, θεωροῦντες αὐτὰ φαντασιοκοπήματα καὶ μὴ ἀνεχόμενοι νὰ ἐνοχληθῶσιν ἐν ταῖς ὁμολογίαις αὐτῶν. Μουσικὸς τις, οὐδόλως ἀναστρεπτικὸς ὢν, ὁ Γρετρυ, εἶχεν ἤδη προῖδει καὶ ζητήσῃ τὸ πλεῖστον τῶν μεταρρυθμίσεων τῶν ὑπὸ τοῦ Βάγκου γενομένων.

Τὸ γενικὸν πνεῦμα τῶν μεταρρυθμίσεων τούτων συνίσταται εἰς τὸ συγχωνεύειν εἰς ἓν ὅλον ὁμογενὲς πάντα τὰ μέρη τοῦ δράματος καὶ τοῦ μελοδράματος, τὰ ὅποια οἱ δεινοὶ ἀοιδοὶ προσπαθοῦσιν ἕκαστος νὰ ἐλκύσῃ εἰς ἑαυτὸν διὰ τῆς πρὸ παντὸς ἄλλου ἐπιδείξεως τῶν ἀτομικῶν αὐτοῦ προσόντων πρὸς βλάβην τοῦ ὅλου. Μεταξὺ τῶν μεταρρυθμίσεων τούτων ἡ μᾶλλον ἀξία λόγου καὶ σπουδαία εἶνε ἡ ἐξάλειψις τῶν φωνωδιῶν, τῶν ἐλικοφωνιῶν τῶν ἰσχυρῶν ἐκφωνήσεων, τῶν τεχνασμάτων ἐκείνων τοῦ λάρυγγος τῶν καταδικαζομένων ὑπὸ τῶν ἀληθῶν τῆς μουσικῆς ἐραστῶν. Ὁ Γρετρυ ἐπὶ τοῦ ἀντικειμένου τούτου ἐγγραφεν: »Ἡμέραν τινὰ πάντες οἱ ποικιλότεχοι ἀοιδοὶ θ' ἀποβληθῶσιν ἐκ τοῦ θεάτρου... Αἱ ἐλικοφωνίαι θὰ θεωρηθῶσι τόσῳ μωραῖ, ὥστε δὲν θὰ κάμνωσι πλέον τοιαύτας».

Ἐν τῇ θαυμαστῇ ἐπιστολῇ, ἣν πρὸ τὸν μέγαν δοῦκα τῆς Τοσκάνης Λεοπόλδου ἐγραφε σχετικῶς πρὸς τὴν Ἄλκηστιν ὁ **Glück**, ἔλεγε:

«Δὲν ἠθέλησα νὰ σταματήσω τὸν ὑποκριτὴν ἐν τῇ ζέσει τοῦ διαλόγου ἵνα ψάλῃ ἀηδὲς τι διαύλημα, μὴδὲ νὰ διαιρέσω τινὰ λέξιν, ἵνα προσηλώσῃ αὐτὸν ἐπὶ φωνήεντος καταλλήλου πρὸς ἐπίδειξιν τῆς εὐστροφίας τῆς ὠραίας του φωνῆς ἐν μέσῳ μακροῦ τεμαχίου· ἔτι δὲ δὲν ἐνόμισα καλὸν ἢ ὀρχήστρα διὰ τινος παύλης νὰ δώσῃ τῷ ἀοιδῷ χρόνον ἵνα ἀναλάβῃ πνοήν. Ἐσκέφθην ὅτι, ἐν

τῷ δευτέρῳ μέρει ἄσματος, ἴσως τῷ συγκινητικώτερω καὶ σπουδαιότερω, δὲν ὤφειλον νὰ παρέλθω ταχέως, ἐπαναλάβω τετράκις τὰς λέξεις τοῦ πρώτου μέρους καὶ τελειώσω οὕτω τὸ ἄσμα, ἄνευ προσέτι πλήρους ἐννοίας, ἵνα δυνηθῇ μόνον ὁ ἀοιδὸς νὰ ποικιλωδῆσῃ ἰδιοτρόπως. Ἐν γένει ἐπροσπάθησα νὰ ἐκβάλω ἐκ τῆς μουσικῆς πάσας τὰς καταχρήσεις ἐκεῖνας, καθ' ὧν ἡ καλὴ αἰσθησις καὶ ὁ ὀρθὸς λόγος μάτην ἐνίστανται.»

Ὡς πρὸς ταῦτα, ὁ Βάγνερ ἠκολούθησε τῷ **Glück**, ἡ ἀπουσία δὲ τῶν ἐπιδεικτικῶν δεινοτήτων τῆς φωνῆς ἐν τοῖς ποιήμασιν αὐτοῦ ἐπέδρασεν εἰς τὸν σχηματισμὸν τῆς κοινῆς προλήψεως τῆς σχετιζομένης πρὸς τὴν ὑπερβολικὴν ἐπικράτησιν τοῦ ἀρμονικοῦ μέρους ἐν τῷ ἔργῳ τοῦ μουσικοῦ.

Συμφωνεῖ ὡσαύτως μετὰ τοῦ **Glück** ἡ ἐπὶ ἐτέρου σημείου οὐχ ἤττον σπουδαίου: «Οἰανδῆποτε εὐφύϊαν καὶ ἂν ἔχῃ ὁ συνθέτης, ἡ μουσικὴ αὐτοῦ θὰ εἶνε μετρία, ἐὰν ἡ ποίησις δὲν διεγείρῃ ἐν αὐτῷ τὸν ἐνθουσιασμὸν ἐκεῖνον, ἄνευ τοῦ ὁποίου τὰ ἔργα πασῶν τῶν τεχνῶν εἶναι ἀσημαντα καὶ ἄτονα... Ἡ μουσικὴ μου τείνει εἰς τὴν μείζονα-ἐκφρασίαν καὶ ἐνίσχυσιν τῆς ποιητικῆς ἀπαγγελίας.»

Ὁ Βάγνερ οὔτε ἐν τῇ συνθέσει οὔτε ἐν τῇ ἐκτελέσει θέλει περισσοτεχνίαι. Ἔργον τεχνικὸν τέλειον θεωρεῖ μόνον, ἐν ᾧ: «Ὅ,τι βαθύτερον ἢ ὑψηλότερον δύναται νὰ συλληφθῇ ὑπὸ τοῦ ἀνθρωπίνου πνεύματος, καθίσταται προσιτὸν τῷ κοινωτέρῳ νῷ, ἄνευ ἀνάγκης σκέψεως ἢ κριτικῶν ἐπεξηγήσεων.»

Διὰ ταύτης θηρεῦει τὴν ἐλευθερίαν ἐν τοῖς μουσικοῖς τύποις καὶ τὴν ἀνακοίνωσιν αὐτῶν, τὴν ἄμεσον καὶ στενήν τῆς μουσικῆς μετὰ τῶν λέξεων καὶ τῆς ἀπαγγελίας σχέσιν: «Ἐμελέτων, λέγει, τὰς σχέσεις τῶν διαφόρων κλάδων τῆς τέχνης πρὸς ἀλλήλους καί, ἀφ' οὗ κατενόουν τὴν μεταξὺ τῆς πλαστικῆς καὶ τῆς μουσικῆς ὑπάρχουσαν

σχέσιν, ἐξήταζον τὴν μεταξὺ τῆς μουσικῆς καὶ τῆς ποιήσεως εὐρισκομένην. Κατεῖδον ὅτι ἀκριβῶς ἔνθα ἡ ἐτέρα τῶν τεχνῶν τούτων φθάνει εἰς τὰ ἀνυπερβλήτα ὅρια, ἐκεῖ, μετὰ τῆς μεγίστης ἀκριβείας, ἤρχετο ἀμέσως ἡ ἐνέργεια τῆς ἄλλης, ὅτι ἐπομένως, διὰ τῆς στενῆς πασῶν τῶν τεχνῶν τούτων ἐνώσεως, ἠδύνατό τις μετὰ τῆς καταπληκτικωτέρας διαυγείας νὰ ἐκφράσῃ ὅ,τι ἐκάστη μόνη ἠδύναται, καὶ ὅτι, τούναντίον, πᾶσα προσπάθεια τοῦ ν' ἀποδοθῇ διὰ τῶν μέσων τῆς ἐτέρας αὐτῶν ὅτι μόνον διὰ τῶν δύο ὁμοῦ ἦτο δυνατόν νὰ ἐκφρασθῇ, ὡφείλεν ἀναγκαίως ν' ἀγάγῃ εἰς ἀσάφειαν, σύγχυσιν κατ' ἀρχὰς καὶ εἶτα ἐκφαύλισιν καὶ διαφθορὰν ἰδίᾳ ἐκάστης τέχνης.»

Ἄρα γε θὰ οἰκειοποιηθῇ ταῦτα ἡ μουσικὴ τοῦ μέλλοντος; Οἱ δεινοὶ ἀοιδοὶ θὰ εὐδοκίμησωσι νὰ εἰσέλθωσιν εἰς τὰς τάξεις καὶ ἀρκεσθῶσιν εἰς τὴν διὰ τὸ γενικὸν μόνον ἀποτέλεσμα συνδρομῆν των, μὴ κατασυντρίβοντες διὰ τῆς ἐπὶ τῆς ἀπὸ προσωπικότητος συνθέτας, ἄλλους ἀοιδούς καὶ αὐτὸ ἔτι τὸ μελόδραμα; Οἱ διευθύνται θεάτρων θ' ἀποφασίσωσι νὰ παρατηρήσωσιν ὅτι ἐν μουσικῇ παραστάσει σπουδαῖον εἶνε οὐχὶ τὸ θυσιάζειν πάντα αὐτῆς τὰ μέρη εἰς ἐν ἢ δύο πρόσωπα εἰσβάλλοντα εἰς αὐτήν; Τὸ κοινόν, ἐξ ἄλλου μέρους, θ' ἀναγνωρίσῃ ὅτι ἡ ὑπεροχὴ τοῦ σκηνικοῦ ἔργου δείκνυται ἐκ τῆς συμφωνίας καὶ τῆς ἐρρυθμοῦ ὑπαγωγῆς τῶν εἰς ἐν ὄλον τεινόντων μερῶν μᾶλλον ἢ ἐκ τῶν κατὰ διαλείμματα ἐκρήξεων μουσικῆς δεινότητος ἐγώιστικῆς;

(Μετὰφρ. ἐκ τῆς Αἰσθητικῆς τοῦ E. Véron)

Γ. Δ. ΘΩΙΒΙΔΟΠΟΥΛΟΣ
Γυμνασιάρχης ἐν Ἀμφισσῇ

ΠΑΡΑ ΤΗΝ ΟΙΤΗΝ

Ἴσταμ' ἐν μέσῳ τῆς μακρᾶς τῆς Φθίας πεδιάδος
Ἐπάνω πύργου ὑψηλοῦ παρὰ τὸν Σπερχειόν,
Κ' ἐμπρὸς μου λευκὴ αἶρεται μετ' ἀνθηρᾶς φυλλάδος,
Καὶ παίζει μετὰ τῶν τερπνῶν τῆς αὔρας θωπειῶν.

Ἐμπρὸς μου θάλασσα σπαρτῶν πρασίνῃ κυματίζει,
Ἐκεῖ περᾶ ὁ Σπερχειὸς μὲ ρεῖθρον ἀπαλόν,
Κ' εἰς βάσεις, ὅπου νεαρὰ ἡ χλόη πρασινίζει,
Ἡ Οἴτη στέκει, χάνεται εἰς χώρας νεφελῶν.

Κύλιε, γέρον Σπερχειέ, τάθανατα νερά σου
Μαζύ σου ρέει τούρανοῦ ἢ στέγη ἢ γλαυκὴ·

Εἶναι σελις πολὺδάκρυς ἢ γύρω πεδιάς σου,
Εἶσαι τῆς ἀνθρωπότητος τὸ δάκρυ τὸ γλυκὺ.

Ἡ φαντασία τοῦ λαοῦ ζῶν τὰ πάντα βάφει
Πᾶν ὄνομα, καθὼς εἰκῶν, τὸ ὄρος ζωγραφεῖ,

Κ' ὡς ποίησις τοῦ ποταμοῦ τὸ τάχος περιγράφει·
Ἐκεῖ ἢ τῆς Νεραΐδας ὑψοῦται κορυφή.

Ἐδῶ τὴν Οἴτην διασφᾶξ βαθεῖα διασχίζει,
Ἐξ ἧς τὸ Γοργοπόταμον ἀναπηδᾷ ψυχρόν,
Καὶ τρέχον εἰς τὸν Σπερχειὸν κρημνίζεται, ἀφρίζει,
Κ' εἰς τὸ ἀρχέγονον αὐτοῦ χωνεύεται νερόν.

Τῆς Γκιώνας ἄνω ἡ μορφή κατάλευκος ἀστράπτει,
Καὶ ὀπισθεν τὸν Παρνασσὸν νοῶ τὸν ἱερόν,
Τοὺς πόδας τῆς εἰς κύματα ἢ Καλλιδρόμη θάπτει,
Τὸ μέτωπον εἰς οὐρανὸν ὑψοῦσα καθαρόν.

Διέλθε μὲ τὸ βλέμμα σου τὸ μῆκος τοῦ πεδίου
Καὶ ἴδε τὴν ἀκόρυφον τῆς Ὀθρυος γραμμὴν.

Δὲν σεῖεται τὸ στηθός σου ὑπὸ παλμοῦ μυχίου;
Δὲν τείνει πέραν ἢ ψυχὴ μὲ πτέρυγα θερμὴν;

Τίς χώρα πόθων ἔθνικῶν ἐκεῖθεν ἐξαπλοῦται!
Ἄλλ' οἶμοι, δὲν ἐσήμανεν ἀκόμη ἡ στιγμή.

Ἐκεῖ δουλείας οὐρανὸς βαρὺς συνοφρουοῦται,
Καὶ ἀντηχοῦσιν ἀδελφῶν ἀλύσσεις καὶ λυγμοί! . .

Ἐδῶ κ' ἐκεῖ τὴν ὁμαλὴν ποικίλλουν πεδιάδα,
Ὡς ἀνθοδέσμαι μέγισται, συστήματα φυτῶν,
Εἰς τῶν ὁποίων τὴν τερπνὴν καὶ δροσερὰν σκιάδα,
Τὸ σκῆνωμα τῶν ἀγροτῶν ὑψοῦται τὸ λιτόν.

Ἰπὸ τὴν παίζουσαν σκιὰν λευκῶν ἀδελφωμένων,
Ἐπάνω εἰς τὸν τάπητα τῆς χλόης τὸν παχύν,
Ἄκούω ἄσμα κλέφτικον, βλέπω χορὸν παρθένων . . .
Μὴ εἰς τὴν ἀρματωλικὴν μετήχθη ἐποχὴν;

Ψάλλετε, κόραι ἀφελεῖς, σκιρτᾶτε! εἰς Ἀθήνας
Τὸ πᾶν ἀντικατέστησε ψευδὴς πολιτισμός,
Τὰς ἀναμνήσεις ἐσβέσε τὰς ἱεράς ἐκείνας,
Ἐκ τῶν ψυχῶν μας ἔλειψεν ὁ ἐνθουσιασμός.

Θλιμμένη φεύγ' εἰς τὰ βουνά ἢ Μοῦσα ἢ γενναία,
Κι' ἀναπολοῦσα κάθηται τὸ μέγα παρελθόν.
Δὲν βλέπει χρόνων μαγικῶν τὰ ἴχνη τὰ ὠραῖα.
Καὶ ξένα ρέουν ἄσματα ἐξ ἀσθενῶν στηθῶν . . .

Ποθῶ ἀγνοῦς Ἑλληνικοὺς νὰ ἴδω χαρακτηῖρας,
Νὰ ἴδω τὸν Ἑλληνικὸν κομψὸν ἱματισμόν.
Τί αἰσθημάτων ἔνδον μου αἰσθάνομαι πλημμύρας!
Ποῖαν γλυκεῖαν ἔκστασιν καὶ ἐνθουσιασμόν!

Ὅπισθ' εἰς τοῦ Τυμφρηστοῦ τὸν χιονώδη κῶνον
Ὁ ἥλιος τὸ ἄρμα του τὸ λάμπον ὀδηγεῖ.
Μὲ ρόδα λούει καὶ χρυσὸν τὰ ὕψη τῶν χιόνων,
Καὶ σμαραγδίνην πανταχοῦ ἢ χλόη σελαγεῖ.

Παντοῦ, ὅπου τὸ βλέμμα μου τὸ ἐκθαμβὸν γυρίσω
Βουνὰ θὰ ἴδω ὑψηλὰ καὶ μεγαλοπρεπῆ,
Καὶ εἰς τὴν μνήμην ἔνδοξον συμβάν θ' ἀναπολήσω,
Κ' ἐν συγκινήσει κεφαλὴν θὰ κλίνω ἀσκεπῆ.

ὦ, ναί· οὐχὶ τῆς φύσεως ἡ γοητεία μόνον
Τὰς φρένας μου κατακλεῖ, πλὴν πνεῦμα μουσικόν,
Πνεῦμα ἱπτάμενον ἐδῶ ἐκ παλαιτάτων χρόνων,
Ἵψου, τὴν φαντασίαν μου εἰς κόσμον μαγικόν.

Ἀπανταχοῦ ἀδάμαντες χρυσοῦς μυθολογίας
Χλόην καὶ βράχους καὶ βουνὰ κοσμοῦσι τηλαυγεῖς,
Παντοῦ κηλίδες αἵματος θερμῆς φιλοπατρίας
Ἀχνίζουσιν ἐξαγνίζουσαι γωνίαν πᾶσαν γῆς.

Ἐπάνω εἰς τὰς ὑψηλὰς τῆς Οἴτης ἀκρωρείας,
Τὸν μέγαν βλέπω Ἡρακλεῖ βωῶντα γοερά,
Συστρέφοντα καὶ ρίπτοντα μετὰ ὀργῆς ἀγρίας
Τὸν Λίχαν πόρρω, πόρρωθι εἰς κύματ' ἀλυμρά.

Ἄργα παρὰ τὸν Σπερχεῖον ὅταν ὁ ποῦς μου βαίνη,
Καὶ ἴσταμαι σκεπτόμενος εἰς ὄχθην εὐάνθη,
Φαντάζομαι πῶς ἐν αὐτῷ χαρίεσσα κυμαίνει
Τοῦ Ἀχιλλέως τοῦ κλεινοῦ ἢ κόμη ἢ ξανθὴ.

Ἐντὸς σου πάλ' ἐνήχето ἡ Νύμφ' ἢ ποταμία,
Περὶ ἐσὲ ἐχόρευσαν ἀρματωλοὶ κλεινοί,
Τυράννου αἷμα σ' ἔρρανε, καὶ ἡ Ἐλευθερία
Ἄνεδυ ἐκ τοῦ βάθους σου ἀκμαία, φαεινὴ!

Τῆς Γούρας βλέπω τὰ βουνά· ὡ πῶς μ' ἀναπολοῦσιν
Ὡδὴν δημῶδη πνέουσαν παράπονον πικρόν,
Καθ' ἣν κ' αὐτὰ τοῦ κλέφτου τῶν τὸν θάνατον θρηνοῦσιν
Καὶ νέφος εἰς τὰ ὕψη τῶν ἀπλοῦται θλιβερόν!

Ὡ ποιήσις δημοτικὴ, γλυκὰ τὰ ἄσματα σου
Τὰ φιλελεύθερα ἤχοῦν εἰς λόγγους καὶ βουνά.
Ἐδῶ τὸν θριαμβεύοντα ἐξαίρεις ἠρώα σου,
Ἡ μ' ἄνθη ραίνεις τὸν νεκρὸν αὐτοῦ παντοτεινά.

Πόθεν ἢ οὐρανία σου καὶ ἀφελῆς μαγεία;
Πῶς μειδιᾷς γλυκύτερον παρὰ οἱ οὐρανοί;
Λυπεῖσαι, θλίβονται μαζὺ βουνά, πτηνά, θηρία,
Θρηγεῖς; στίλβει τὸ δάκρυ σου ὡς δρόσος πρωϊνῆ.

Εἰς τὸ περίφημον στενὸν παρὰ τὴν παραλίαν,
Κοινὸς εἰς δύο μάρτυρας ἐγείρεται βωμός,
Συνδέων δύο ἀστράπας εἰς μίαν λάμπιν θεῖαν,
Δηλῶν πῶς ζῆ ἐντὸς ἡμῶν ὁ πάλ' Ἑλληνισμός.

Τοῦ Διάκου βλέπω τὴν μορφήν ν' ἀστράπτη ἐξαισία,
Τὸ βλέμμα ἔχει ἀστραπὴν, ἢ κόμη κυματοῖ,
Θερίζει σάρκας Τουρκικὰς ἢ σπάθη ἢ βαρεῖα,
Καὶ ἔντρομοι ἀνοίγονται ἐμπρὸς του οἱ στρατοί.

Πλὴν τίς ὁ μέγας ἄγγελος, ὅστις τὸν ἐνθαρρύνει;
Ὁ Λεωνίδας! . . στέφανον λαμβάνει παμφανῆ
Ἀπὸ τὸ μέτωπον αὐτοῦ, καὶ ἐνῶ ὁ Διάκος κλίνει
Μὲ σπάθην εἰς συντρίμματα, αὐτὸς τὸν στεφανοῖ!

Εἰς πᾶσαν πέτραν ἤθελον, ποῦ ψάλλ' ἡ ἱστορία,
Ν' ἀναλυθῶ εἰς δάκρυα καὶ νὰ προσευχηθῶ!
Ἐπόθουν, αὕτη ἅπασα ἡ χώρα ἢ ἅγια
Νὰ ἦτο μόνον εἰς βωμὸς νὰ τὸν ἐγκολπωθῶ!

Ἐν Ἀκμῆ 25 Ἀπριλίου 1875.

Α. Ι. ΓΙΩΒΕΔΕΓΙΟΣ

ΚΥΠΡΙΑΚΑΙ ΑΡΧΑΙΟΤΗΤΕΣ

Αἱ ἐν Βαμβούλα Ἀνασκαφαὶ τοῦ ἀρχαίου Κιτίου.

Φ' ἱκανὸν χρόνον ἀπὸ τῆς Τουρκικῆς ἐποχῆς διαμένων ἐν Λάρνακι τῆς Κύπρου πρόεδρος τοῦ πρὸ μικροῦ καταργηθέντος ὑπὸ τῆς Ἀγγλικῆς Κυβερνήσεως Ἀὐτοκρ. ἐμποροδικείου τῆς Κύπρου, ἐπεσκέφθην πολ- λάκις τὸν παρὰ τὴν μονὴν τῶν Καλογραιῶν (ἀδελφῶν τοῦ ἐλέους) κείμενον λοφίσκον καλούμενον Β α μ β ο ὕ λ α ν. Ἐπεθύμουν ἀπὸ καιροῦ νὰ ἐνεργήσω ἀνασκαφὰς πρὸς ἀνεύρεσιν τῶν ἐρειπίων τοῦ ἀρχαίου Κιτίου, ὅπερ εἰσέτι διετελεῖ διαλανθάνον τὰς ἐρεῦνας τῶν περιγητῶν καὶ ἀρχαιολόγων.

Πρὸ τινων ἐτῶν ἐλέγετο ἐκ τῶν πρεσβυτέρων ὅτι εἶ- χεν ἀνασκάψει ὁ Ῥικάρδος Ποκόκκιος μέρη τινὰ τοῦ λοφί- σκου τούτου καὶ ἀνεῦρεν ἐν τοῖς ἐρειπίοις τούτοις ἐπιγραφὰς τινὰς φοινικικάς, αἵτινες ἐκίνησαν τὸ διάφορον τῶν σοφῶν ἀρχαιολόγων καὶ ἀσιανολόγων.

Καθ' ὃν καιρὸν ὁμῶς ἀπεφάσισα νὰ ζητήσω ἀδειαν διὰ τοῦ διοικητοῦ Λευκωσίας παρὰ τῆς Ἀὐτοκρ. ὀθωμανικῆς Κυβερνήσεως ἵνα ἐπιχειρήσω μετ' ἄλλων μονομερεῖς καὶ τακτικάς ἀνασκαφὰς ἐπὶ τῶν ἐρειπίων τούτων καὶ ἐν ᾧ προῦκειτο νὰ πραγματοποιήσω τοῦτο, ἐπῆλθε, δυνάμει συμβάσεως, ἡ κατοχὴ τῆς νήσου Κύπρου παρὰ τῆς Ἀγ- γλικῆς Κυβερνήσεως. Ἄμα ἐνηργήθη ἡ κατοχὴ καὶ ἀνε- πετάσθη ἡ Ἀγγλικὴ σημαία ὑπὸ τοῦ τότε λόρδου ναυάρ- χου Τζὸν Χέι, ἐδόθησαν αὐστηραὶ διαταγαὶ ἀπαγορεύου- σαι τὰς ἀνασκαφὰς καθ' ὅλην τὴν νῆσον Κύπρον· τὸ διά- ταγμα τοῦτο ὀλίγον μου ἀπεθάρρυνε καὶ ἤρξαντο καὶ ἐλπίδες μου νὰ ματαιῶνται, διότι, ἐν ᾧ τινες τῶν Εὐρω- παίων εἶχον ἀδείας παρὰ τῆς ὀθωμ. Κυβερνήσεως καὶ ἐξηκολούθουν ἐνεργοῦντες ἀνασκαφὰς, οἱ τοιοῦτοι ἐτιμω- ρήθησαν, ἀφ' οὗ ἔλαβον παρ' αὐτῶν καὶ τὰ ἀνευρεθέντα ἀρχαῖα.

Μετὰ παρέλευσιν ἱκανοῦ καιροῦ ἐλθὼν εἰς ἄμεσον συνάφειαν μετὰ τῶν διοικούντων ἐποησάμην παραστάσεις περὶ τῶν ἐν τῇ θέσει ταύτῃ ἀνασκαφῶν καὶ ἐγένοντο δε- κταί· οὕτω κατὰ τὸν παρελθόντα μῆϊον 1879 κελεύσει τοῦ Μεγάλου Ἀρμοστοῦ ἡ Ἀγγλικὴ Κυβέρνησις ἐπελή- φθη ἰδίᾳ δαπάνῃ τῶν ἀνασκαφῶν ἐν τῇ θέσει ἐκείνῃ ἐπιστατοῦντος τοῦ ὑπολοχαγοῦ τοῦ Β. Μ. κ. Σίγκλερ· αἱ ἀνασκαφαὶ αὗται ἐξηκολούθησαν ἐπὶ τέσσαρας μῆνας σχεδὸν εἰς ἕκτασιν μὴ ὑπερβαίνουσαν 5,000 τετρα- γωνικά μέτρα καὶ εἰς βάθος 10 μέτρων κατὰ μέσον ὄρον. Ἐκ τῶν ἐνεργηθειῶν τούτων ὑπὸ τῆς Ἀγγλικῆς Κυβερ- νήσεως ἀνασκαφῶν ἀπεδείχθη, νομίζομεν, ἀριδῆλως ὅτι τὸ ἀνασκαφέν μέρος ἦτον ἡ ἀκρόπολις τοῦ ἀρχαίου Κιτίου καὶ ὄντως αἴρεται πᾶσα ἀμφιβολία καὶ δισταγμὸς περὶ τῆς θέσεως ἐν ἧ ἔκειτο τοῦτο.

Ἀποσπῶντες ἐν τῶν ἡμετέρων σημειώσεων ὀλίγα τινὰ ἀπεφασίσαμεν νὰ δημοσιεύσωμεν ταῦτα διὰ τοῦ «Ἄττι-

κοῦ Μουσείου» νομίζοντες ὅτι ἠθέλαμεν κινήσει τὴν περιέργειαν τῶν Κυπριολόγων ἐπὶ τοῦ λίαν σπουδαίου καὶ ἐθνωφελοῦς τούτου ζητήματος.

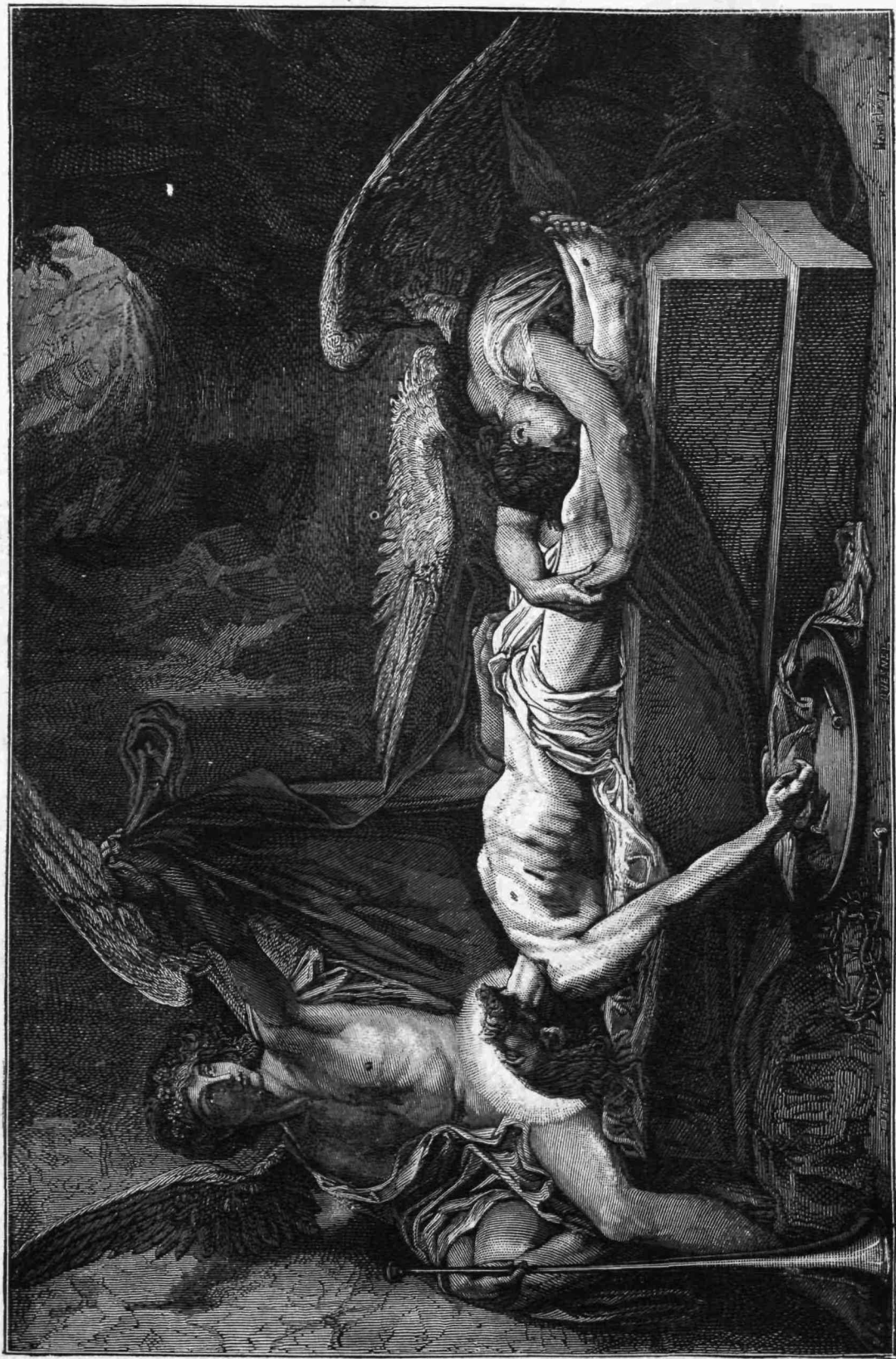
Ἡ λέξις Βαμβούλα εἶναι ἀγνώστου καταγωγῆς σημαί- νουσα ἐν τῇ καθωμιλημένῃ κυπριακῇ ὕψωμα ἢ συσσωρευ- μένα χώματα πρὸς ὕψος, ἄλλως τε λόφος ἢ λοφίσκος.

Ὁ Ἀγγλος περιηγητῆς Ῥιχάρδος Ποκόκκιος ἐπίσκε- φθεὶς τὴν νῆσον ἐν ἔτει 1738 ὠμίλησε περὶ τῆς περὶ ἧς ὁ λόγος θέσεως. Τὴν ἔκθεσιν τῆς περιηγήσεως αὐτοῦ δη- μοσιεθεῖσαν μετὰ ἐπτὰ ἔτη, δὲν εἶδομεν, διότι τὸ σύγ- γραμμα τοῦτο εἶναι ἐκ τῶν σπανίων. Ἀπὸ τὸν Γεσένιον (1) μανθάνομεν ὅτι κατὰ τὴν ἐν Λάρνακι διαμονὴν του ὁ Πο- κόκκιος ἀντέγραψε 33 ἐπιγραφὰς ληφθείσας ἐκ τῶν μνη- σθέντων ἐρειπίων, ἃς ἐκόμισεν εἰς Εὐρώπην. Αἱ ἐπιγρα- φαὶ αὗται ἐξετασθεῖσαι ὑπὸ εἰδικῶν ἐκηρύχθησαν ὡς φοι- νικικαί. Σημειωτέον ὅτι τοῦ Ποκόκκιου μὴ εἰδότης μὴδὲν ἐκ τοῦ εἶδους τῶν γραμμάτων τούτων, αἱ ἀντιγραφαὶ του ἦσαν ἀτελεῖς· οὐχ ἦττον ἢ δημοσιεύσεις αὐτῶν ἐνεποίησε τοῖς ἀρχαιολόγοις πολλὴν ἐντύπωσιν καὶ ἰδίως τῷ Δό- κτορι Πορτέρῳ ἀπὸ Ἑσσεξ ὅστις ἀφίχθη εἰς Λάρνακα πρὸς ἀκριβῆ ἀντιγραφὴν αὐτῶν. Ἀντέγραψεν 29 καὶ με- τέφερε μεθ' ἑαυτοῦ μίαν πλάκα ἐνεπιγράφων ἦν τινα προσέφεραν εἰς τὴν Bodleian? Βιβλιοθήκην, ἐν ἧ ἤδη εὐρίσκεται· αἱ ὑπὸ τοῦ Πορτέρου ἀντιγραφθεῖσαι ἐπιγρα- φαὶ ἀπώλεσθησαν.

Μετὰ τὴν ἀναχώρησιν τοῦ Πορτέρου πᾶσαι αἱ περὶ οὗ ὁ λόγος πλάκες λέγεται ὅτι ἀπώλεσθησαν, διότι ὁ περὶ τὰ 1769 ἐν Κύπρῳ διαμένων ἐξόριστος Βεκὴρ πασσᾶς μετεχειρίσθη αὐτὰς πρὸς κατασκευὴν τοῦ ὕδραγωγείου τῆς πόλεως ταύτης καὶ μετέφερε τὸ ὕδωρ δι' ἐξόδων αὐ- τοῦ εἰς τὴν πόλιν Λάρνακος.

Πιστεύεται παρ' ὄλων ὅτι τὰ ἀνευρεθέντα ἐρείπια εἶ- ναι τοῦ φρουρίου ἢ τῆς ἀκροπόλεως τοῦ Κιτίου, ἐπιβλε- πούσης τὸν ἀρχαῖον καὶ κλειστὸν λιμένα ὑπὸ τοῦ Στράβωνος ἀναφερόμενον ὅστις βεβαίως θὰ ἦτο τὸ βαλ- τῶδες μέρος, ὅπερ ἤδη πληροῦται. Τὸ μέρος ὅπου ἔκειτο τὸ Κτίον ἐξελέχθη διότι ἦτο πλησιέστερον τῆς Φοινικίας πρὸς μεγαλειτέραν εὐκολίαν τῶν ναυτιλλομέ- νων. Εἰς τὸ ἤδη πληρούμενον, ἔφθην εἰπὼν ἐλῶδες τοῦτο μέρος ἦτον ὁ λιμὴν, ἐν ᾧ εὐκολώτερον ἤρχοντο παντα- χόθεν τῶν εὐκαρποτέρων μερῶν τοῦ ἐσωτερικοῦ πολλὰ προϊόντα.

Κατ' ἀρχὰς ἡ πόλις εἶχε μικρὰν σημασίαν. Προϊόντος τοῦ χρόνου ἡ πειρατεία καὶ ἐπιδρομαὶ ἠνάγκασαν τοὺς κατοίκους νὰ λάβωσιν ἀμυντικὰ μέτρα, καὶ ἡ κατασκευὴ φρουρίου ἐθεωρήθη ἐκ τῶν ὧν οὐκ ἄνευ. Ἐπειδὴ ἡ προσ- ἐγγίσις τοῦ λιμένος δὲν ἐπέτρεπε τοῦτο νὰ γίνῃ ἄνευ τεχνητοῦ ὕψωματος, διὰ τοῦτο τὸ σχέδιον εἰς τὸ ὁποῖον κατέφυγον.

Η ΕΒΔΟΜΑΣ ΤΩΝ ΠΑΘΩΝ Ο ΙΗΣΟΥΣ ΕΙΣ ΤΟΝ ΤΑΦΟΝ

ΚΑΛΟΤΕΧΝΙΚΗ ΕΚΘΕΣΙΣ ΤΩΝ ΠΑΡΙΣΙΩΝ ΕΙΚΩΝ ΤΟΥ Κ. ΗΕΝΡΙ ΛΕΥΥ.

Ἡ ἀνέγερσις ὅμως αὕτη τοῦ φρουρίου τούτου ἢ τῆς ἀκροπόλεως δὲν πρέπει νὰ ᾖναι ἐκ τῶν ἀρχαιοτάτων, ἐπειδὴ αἱ φοινικικαὶ ἐπιγραφαί, περὶ ὧν ἐμνήσθημεν, εὐρέθησαν μεταξὺ τῶν θεμελιῶν 1) ἐπειδὴ αἱ ἐπιγραφαὶ αὗται ἦσαν ἐπιτύμβια μεταφερθέντα ἀπὸ τὴν Νεκρούπολιν πρὸς χρῆσιν τῶν ὀχυρώσεων. Τοῦτο πρέπει νὰ ἔγεινε πολλὰ ἔτη μετὰ τὴν παντελῆ ἐξάλειψιν τοῦ Φοινικικοῦ στοιχείου. Ἡ πιθανὴ ἐποχὴ δυνάμεθα νὰ εἴπωμεν ὅτι εἶναι ἡ τῶν Πτολεμαίων. Καὶ τοῦτο ἔνεκα ἐπιγραφῆς

1) Geasenias—φοινικικὰ μνημεῖα.

εἰς τιμὴν τῆς Βασιλίσσης Βερονίκης, εὐρεθείσης εἰς Λάρνακα 1), ἐφ' ἧς ἀναφαίνεται ἡ λέξις φρούραρχος δηλ.: ἀρχηγὸς φρουρίου.

Ἡ εἰσοδὸς τοῦ τὸ πιθανώτερον κεῖται πρὸς δυσμάς. Τοσαῦτα μὲν τότε νῦν ἔστωσαν ἄλλοι ἐπιφυλαττόμενοι ἐν ἄλλῃ εὐκαιρίᾳ νὰ δημοσιεύσωμεν καὶ τὰς ἐκεῖσε ἀνευρεθείσας ἐπιγραφάς.

Χρ. Παπαδοπούλου

Διακτῆς ἐν τῇ ἐπαρχ. Δικ. Ἀμμοχώστου

1) Engel—Κύπρος Τόμ. 1 σελ. 100.

ΔΙΑ ΤΑΣ ΚΥΡΙΑΣ ΚΑΙ ΤΑΣ ΔΕΣΠΟΙΝΙΔΑΣ

ΤΟ ΒΙΒΛΙΟΝ ΤΩΝ ΕΞΟΔΩΝ

Ἢ καὶ ὀμιλοῦμεν συχνὰ περὶ τοῦ Βολταίρου, ὅμως θὰ τὸν ἀναφέρωμεν καὶ σήμερον, διὰ μικρὸν ἔργον τῆς ζωῆς του ὅπερ δύναται νὰ χρησιμεύσῃ ὡς μάθημα εἰς τὰς δεσποινίδας καὶ εἰς τὰς ὑπάνδρους. Προσεκλήθη νὰ τελέσῃ τοὺς γάμους τῆς δεσποινίδος Βαλίνκουρτ ἀνεψιᾶς του, τὴν ὁποίαν ὠνόμαζε Καλὴν καὶ ὠραία ν μὲ τὸν μαρκήσιον Βιλλέττ, ὅστις ἔφερεν εἰς τὴν μελλόνυμφόν του εἰσόδημα ἑκατὸν χιλιάδων ταλλήρων. Ὁ Βολταῖρος ἦτο πολὺ γέρων καὶ πολὺ πάσχων: ἔκραξε πλησίον τῆς κλίνης του τὴν νέαν μνηστήν, τὴν ἠλόγησε καὶ προσέφερεν εἰς αὐτὴν ὠραῖον βιβλίον δεδεμένον ἐκ μαροκίνου. Δὲν ἦτο οὔτε ἡ Ζαΐρα, οὔτε ἡ Ἱστορία τοῦ Καρόλου XII, ἦτο βιβλίον συγκείμενον ἐκ σελίδων λευκῶν: ἐπὶ τῆς πρώτης σελίδος ὁ Βολταῖρος εἶχε γράψαι: Βιβλίον ἐξόδων τῆς μαρκησίας Βιλλέττ. Ἡ Καλὴ καὶ ὠραία ἐφάνη ἐκπληκτος: ὁ γέρων τῆ εἶπεν: «Ἀγαπητόν μοι παιδίον, δὲν ἔχω οὐδὲν ἵνα σὲ διδάξω τὸν τρόπον ὅπως ἀγαπᾶσαι ἀπὸ τὸν σύζυγόν σου, ἀλλὰ θὰ σὲ εἴπω ὅτι μία γυνὴ διὰ νὰ ἔχῃ τὴν ὑπόληψιν καὶ τὸν σεβασμὸν καὶ ἀπὸ αὐτὸν τὸν σύζυγόν της ὀφείλει νὰ ἐπιβλέπῃ εἰς τὰς δαπάνας της καὶ νὰ κρατῇ βιβλίον τῶν ἐξόδων της.»

Ἡ συμβουλὴ αὕτη τοῦ γέροντος φιλοσόφου δὲν εἶχε οὐδὲν τὸ ποιητικόν, ἀλλ' εἶνε πολὺ καλὴ, καὶ ἐκάστη οἰκοδέσποινα δύναται νὰ τὴν ἐφαρμόσῃ. Δὲν θὰ ἐπιζητήσω βιβλίον τῶν ἐξόδων, ἐξ ἐκείνων τοῦ μεγάλου σχήματος, τοῦ ὁποίου αἱ σελίδες εἶναι διηρημέναι εἰς τόσας στήλας ὅσας ἔχει ἀντικείμενα διαφόρων δαπανῶν: ἐνοίκιον, τρόφιμα, μισθὸν, στολισμὸν, διασκεδάσεις κλπ: μόνον εἰς δώδεκα σελίδας, ἔχει τις τὸν λ]σμὸν τῶν ἐξόδων τοῦ ἔτους, κατατεταγμένον κατὰ μῆνα. Ἡ ἀκριθὴς αὕτη κατὰταξις εἶναι χρήσιμος καὶ ἀσφαλής, εἰς πᾶσαν ὑπόθεσιν καὶ πρὸ πάντων εἰς τὴν τῶν προσόδων, διὰ νὰ γνωρίζῃ τις ποῦ βαδίζει, ἵνα μὴ εὐρεθῇ εἰς τὸ σκότος. Ἐάν, εἰς τὸ τέλος τοῦ Δεκεμβρίου, ἐννοῇ τίς ὅτι ὑπερέβη τὸ ὀλικὸν ποσὸν τοῦ ἐνιαυσίου προϋπολογισμοῦ, καὶ ὅτι δὲν ὤκονόμησε, ὦ! εἶνε ἐν μέγα δυστύχημα! διότι ὑπέπεσεν, εἰς χρέη: τότε ἄς ἐξετάσῃ τὴν πιστὴν

ταύτην εἰκόνα, τὸ ἐτήσιον βιβλίον τῶν ἐξόδων καὶ δύναται τις, μὲ σύνεσιν καὶ ὀλίγον θάρρος, νὰ ἐπανορθώσῃ τὸ κακόν: Ἄς εἴπῃ τις καθ' ἑαυτὸν. Τὸ ταξείδιον τοῦτο ἦτο ἀναγκαῖον; καὶ τὰ θεωρεῖα ταῦτα εἰς τὸ θέατρον; καὶ ὁ μάταιος τῶν ἐνδυμάτων κόσμος; ἕως πότε θὰ γεύομεθα τῶν ἡδονῶν αἰτίνας ἐπιφέρουσι τὴν σωματικὴν καὶ διανοητικὴν ἐξάντλησιν; Δὲν πρέπει νὰ παύσωμεν αὐτὰ πλέον διὰ νὰ ἐπανέλθωμεν εἰς ἡρεμον καὶ βεβαίαν ὁδόν; Ἴδου ἐκεῖνα τὰ ὁποῖα δύναται τις νὰ εἴπῃ καθ' ἑαυτὸν καὶ τὴν 31 Δεκεμβρίου τοῦ ἐπομένου ἔτους πόσον εὐφραδές, πόσον ὠραῖον θὰ εἶνε τὸ βιβλίον τῶν ἐξόδων, φέρον ἰσολογισμὸν μεταξὺ τῆς περιουσίας του, καὶ τῶν δαπανῶν του αἰτίνας πολὺ συχνὰ εἶνε ἀπερίσκεπτοι καὶ ἰδιότροποι. Τὸ βιβλίον τοῦτο πρέπει νὰ εἶνε μελετημένον ἐκ τῶν δύο, ἐάν εἶνε δυνατόν, τὸν τε σύζυγον καὶ τὴν σύζυγον, ὅπως, εἰς αἴσθημα ὁμοιοῦς καὶ εἰρήνης, συναινοῦν εἰς τὰς μεταρρυθμίσεις ἃς θὰ εἰσάξουν εἰς τὴν οἰκίαν των, εἴτε ἐπὶ τὰ κρείττω εἴτε ἐπὶ τὰ χείρω ἐάν ἡ τύχη δὲν ἠνύνησε.

Ἄλλ' ἐπεθύμουν πᾶσα δεσποινίς ἢ πᾶσα ἔγγαμος γυνὴ εἶτι δὲ αἱ φρονιμώτεραι μητέρες πάσης οἰκίας, νὰ εἶχον ἐν βιβλίον δι' ἰδιόζουσάν τινα χρῆσιν, εἰς τὸ ὁποῖον νὰ ἔγραφον ἐπιμελῶς καὶ ἀκριβῶς ὅλας τὰς προσωπικὰς των δαπάνας οὐδεμιᾶς ἐξαιρουμένης, ἀπὸ τοῦ ὠραίου ἐπενδύτου τοῦ χειμῶνος μέχρι τῶν μικρῶν ἀνθοδεσμῶν τῶν ἰῶν τοῦ Φεβρουαρίου: τὸ πᾶν θὰ ἐσημειοῦτο, ταινία, ἐφημερίδες, βιβλία, ζακχαρωτά, χειρίδες, νεώτεροι κανονισμοί: ἕκαστον μῆνα αὗται νὰ ἔκαμνον τὸν ἀπολογισμὸν τῶν μικρῶν δαπανῶν, καὶ ἕκαστον ἔτος νὰ ἐπρόσθετον μέχρι τοῦ τελευταίου ἐκεῖνο ὅπερ ἠγόρασαν. Ἄς ἐλάβωμεν προσέτι τὸν κόπον νὰ ἐξετάσουν τότε ἀπαθῶς, νὰ συζητήσουν αὐτὰ καθ' ἑαυτὰς τὴν εὐκαιρίαν τῶν ἀποκτήσεων τούτων, καὶ, πιστεύω ὅτι δύναμαι νὰ ἀπαντήσω, αὗται θὰ ἦσαν ἐκθαμβοὶ ὅτι ἐδαπάνησαν τόσα ἄνευ ὠφελείας καὶ ἀνάγκης, καὶ ὅτι ἐπέταξαν τόσα χρήματα, ἢ χρυσὸν ἢ τραπεζικὰ γραμματῖα, διὰ τόσον μικρὰν τέρψιν!

Ἡ μανία τῶν ἀγορῶν εἶνε μία τῶν μαστίγων τῆς ἐποχῆς μας. Εἰς παρωχημένους πολὺ ἄφ ἡμῶν χρόνους, αἱ μεγαλύτεραι πόλεις δὲν εἶχον ἢ ἀμαυρὰ ἐργαστήρια ὁ-

που ἐπώλουν μὲ τὴν ἀρχαίαν ὀργυῖαν καὶ μὲ τὴν ἀρχαίαν χρηστότητα, τσόχαν, ὀθόνην, μέταξαν καὶ βαμβάκερά ύφάσματα. Ἐπερίμενον τὴν ἐνιαύσιον πανήγυριν διὰ νὰ ἀγοράσωσι νεωτερισμούς. Ὁ ἔμπορος τῶν ἐδωδίων ἦτο ἄγνωστος, ὁ ἀνθοκόμος δὲν εἶχε φανῆ ἐπὶ τῆς γῆς, ἡ μυρεψία ἦτο εἰς τὴν παιδικὴν τῆς ἡλικίαν, ὁ ἔμπορος τῶν καινοφανῶν δὲν εἶχεν ἐφευρεθῆ: ἐν ἐνὶ λόγῳ, αἱ τάσεις πρὸς τὴν πολυτέλειαν ἦσαν σπάνιαι καὶ ἀποτεταμιευμένοι εἰς τοὺς ἀρχιεφόρους, εἰς τοὺς γενικοὺς ἀγρονόμους, εἰς τινὰ Φουκὲ ἢ εἰς τινὰ Σαμουήλ Βερνάρ: ἔπρεπε νὰ ἔλθῃ ὁ βραχὺς πυρετὸς τοῦ συστήματος τοῦ Λαύ διὰ νὰ δώσῃ τραπεζοσκευὴν ἀργυρᾶν εἰς ἀνθρώπους, οἵτινες τὴν προτεραίαν ἔτρωγον εἰς πινάκια ἐκ ξύλου. Σήμερον, ἡ τάσις πρὸς τὴν πολυτέλειαν ἀνεπτύχθη πανταχοῦ, καὶ ἡ μαγία τῶν ἀγορῶν ἔχει κεριεύσει σχεδὸν ὅλας τὰς γυναῖκας, ἀφ' ἐνὸς ἐπιβαρύνουσαι ἀπὸ μωρολογίας τὰ ἐρμάριά των, ἀφ' ἑτέρου ἐκκενοῦσαι τὸ ταμεῖόν των, ἐπειδὴ ὑπεχώρησαν εἰς τὴν πρώτην κίνησιν καὶ δὲν ταῖς ἐδίδοτο καιρὸς νὰ φθάσωσιν εἰς τὴν σκέψιν ἣτις θὰ μᾶς ἀπεμάκρυνε τόσων ἀνοησιῶν.

Ἡ μνημονικὴ πινακίς (τὸ βιβλίον τῶν ἐξόδων) θὰ ἐξήγειρε περισσότερον εἰς τὴν δεσποινίδα τὴν σωτήριον ταύτην ἐπάνοδον, θὰ ἔλεγε τότε: «Τί! τόσαι ιδιοτροπία εὐθυμοί! Τί! τόσαι φαντασῖαι ἐκ τῶν ὁποίων οὐδὲν ἐναπομένει! τόσα μύρα ἀπωλοτότα! τόσα ἄνθη μαραθίντα τόσαι ταινία παρελθοῦσαι! τόσαι δαπάναι αἵτινες δὲν ἐπρόσθεσαν οὐδὲν εἰς τὴν ὑγείαν, εἰς τὴν ἐνδυνάμωσιν τοῦ σώματος εἰς τὴν εὐτυχίαν! Τὰ χρήματα ταῦτα, ἐσκορπισμένα εἰς ἐλεημοσύνας δὲν θὰ συνίστων διαρκῆ χαρὰν; ἀφιερωμένα εἰς τὴν διασκέδασιν, εἰς τὴν εὐζωίαν τῶν ἰδικῶν μου, δὲν θὰ εἶχα ἀποκτήσει μικρὰν μερίδα ἐκ τῆς ἀγάπης των; Τί ματαιότερον ἢ αἱ περιφιλαυτοὶ αὗται δαπάναι αἵτινες δὲν ἐγκαταλείπουσιν οὔτε εὐτυχῆ ἐνθύμησιν, οὔτε καλὴν σκέψιν!» Ἐχετε λοιπόν, ἀγαπηταὶ ἀναγνώστρια, τὸ μέγα βιβλίον τῶν ἐξόδων, τὸ βιβλίον τοῦ Βολταίρου, διὰ νὰ σᾶς ὀδηγήῃ εἰς τὴν γενικὴν διέυθυνσιν τῆς οἰκίας σας, ἀλλ' ἐξ αὐτοῦ ἔχετε ἐν μικρόν, διὰ σᾶς μόνον, ὅπερ σᾶς νουθετεῖ εἰς τὰς ὀρέξεις σας προσωπικὰς ἢ τολμηράς, σοβαρὰς ἢ ματαιάς: ἐν τοιοῦτον κάτοπτρον εἶναι πάντοτε καλὸν νὰ συμβουλευῆ, καὶ νὰ ἐξαλείφῃ τὰς κηλίδας αἵτινες ἠδύναντο νὰ καταστρέψωσιν ἐν ὠραῖον πρόσωπον.

(Μετὰφρασις)

ΑΓΛΑΪΑ Ν. ΙΓΓΛΕΣΗ

ΕΚ ΤΩΝ ΤΟΥ ΠΕΡΣΟΥ ΠΟΙΗΤΟΥ ΣΑΑΔΗ

Δερβίσης τις ἦτο σύντροφός μας εἰς τὸ κερβάνιον τοῦ Χισζάχ καὶ εἰς ἀραψ ἐμίρης τῷ εἶχε δώσει ἑκατὸν δηνάρια διὰ νὰ διαθρέψῃ τὴν οἰκογένειάν του. Αἴφνης ὅμως λησταὶ ἐκ τῆς φυλῆς τοῦ Καφαντζάχ ἐπέπεσαν κατὰ τοῦ

κερβανίου καὶ ἀφήρεσαν ἀπὸ τῶν ὀδοιπόρων πᾶν ὅ,τι μεθ' ἑαυτῶν ἔφερον οὗτοι. Τότε οἱ ἔμποροι ἤρχισαν νὰ κλαῖωσι καὶ νὰ φωνάζωσιν ἀνωφελῶς.

Εἶτε ταπεινοφροσύνην δεῖξης, εἶτε δυνατὰς φωνὰς ἐκβάλλης ὁ κλέπτης δὲν θὰ σοὶ ἀποδώσῃ τὸν χρυσόν. Μόνον ὁ δερβίσης διετήρησε τὸ σύννηθες ὕφος τουκαὶ οὐδὲν ἶχνος συγκινήσεως ἀνεφάνη ἐπὶ τῶν χαρακτήρων τοῦ προσώπου του. Τῷ εἶπον: «Ἴσως δὲν σοῦ ἔκλεψαν τὰ χρήματά σου.» Μοῦ τὰ ἔκλεψαν μοὶ ἀπήντησεν ἀλλὰ ἐπειδὴ δὲν ἤμην οἰκείος πρὸς αὐτὰ ἡ ἀρπαγὴ των δὲν μοῦ κατασπαράζει τὴν καρδίαν ὅπως τὴν τῶν ἄλλων.

Δὲν πρέπει νὰ προσκολλᾶ τις τὴν καρδίαν του εἰς ἐν πρόσωπον ἢ πράγμα διότι μετὰ ταῦτα εἶνε πολὺ δύσκολον τὸ νὰ θελήσῃ νὰ τὴν ἀποσπᾷ ἐκεῖθεν.

Τότε ὑπέλαβον ἐγώ: «Ὅ,τι λέγεις συμφωνεῖ πρὸς ὅ,τι ἐγὼ ἔπαθον ἄλλοτε· δηλαδή, ὅτε ἤμην νέος κατὰ τύχην συνεδέθη μετ' ἄλλου τινὸς καὶ ἡ εἰληκρίνεια τῆς ἀφοσιώσεώς μου ἦτο τοιαύτη, ὥστε ἡ καλλονὴ τοῦ νέου τούτου ἦτο τὸ Κιβλάχ (*) τῶν ὀφθαλμῶν μου, καὶ αἱ μετ' αὐτοῦ συνομιλῖαι ἐπλήρουν τὴν καρδίαν μου εὐτυχίας.

Ἴσως οἱ ἄγγελοι τοῦ Οὐρανοῦ ἦσαν ὅμοιοι του, ἀλλ' ἐὰν δὲν ἦσαν, δὲν θὰ ὑπάρξῃ ἄνθρωπος μὲ γλυκυτέραν φυσιογνωμίαν.

Ἐξαίφνης ὁ παῖς τῆς ὑπάρξεώς του ἐβυθίσθη ἐν τῷ πηλῷ τοῦ θανάτου καὶ ὁ καπνὸς τοῦ ἀποχαιρετισμοῦ ὑψώθη ὑπεράνω τῆς οἰκογενείας του (δηλ. ἀπέθανεν). Ἐπὶ ὀλοκλήρους ἡμέρας ἐκαθήμεν ἐπὶ τῆς γῆς ὑφ' ἣν ἀνεπαύετο ποτιζῶν αὐτὴν μὲ τὰ δάκρυά μου. Ἰδοὺ δὲ καὶ μερικοὶ στίχοι μετὰξὺ ἐκείνων τοὺς ὁποίους συνέθεσα ἐπὶ τῇ ἀπωλείᾳ του.

«Εἶθε τὴν ἡμέραν καθ' ἣν ἡ ἄκανθα τοῦ θανάτου ἐνεπάγη εἰς τὸν πόδα σου, εἶθε ἡ χεὶρ τῆς εἰμαρμένης νὰ ἔθραυε τὴν κεφαλὴν μου διὰ τοῦ ξίφους τοῦ θανάτου, ἵνα μὴ βλέπῃ σήμερον ὁ ὀφθαλμὸς μου τὸν κόσμον ἀνευ σοῦ. Ὡ σὺ! κάθημαι ἐπὶ τῆς γῆς, ἣτις σὲ καλύπτει λέγων: Εἶθε καὶ ἡ ἰδική μου κεφαλὴ νὰ καλυφθῇ μὲ χῶμα.»

Μετὰ τὸ θάνατόν του ἀπεφάσισα σταθερῶς ὅπως μὴ ἐκτείνω πλέον ἐπὶ τοῦ ἐδάφους τὸν τάπητα τῆς ἀφοσιώσεως καὶ μὴ ἐπιδιώξω τὴν συναναστροφὴν οὐδενός.

Αἱ ἐκ τῆς θαλάσσης ὠφέλειαι θὰ ἦσαν καλαὶ ἐὰν δὲν ὑπῆρχεν ὁ φόβος τῶν κυμάτων καὶ ἡ συλλογὴ ρόδων θὰ ἦτο ἡ εὐχαριστοτέρα ἐνασχόλησις ἐὰν δὲν ὑπῆρχον ἄκανθοι νὰ κεντῶσι τὰς χεῖρας αἵτινες τὰ συλλέγουσι. Χθὲς ἀφωσιούμενη ὡς ταῦς ἐν τῷ κήπῳ τοῦ ἔρωτος καὶ σήμερον μισούμενη ὑπὸ τῆς φίλης μου καὶ μακρὰν αὐτῆς περιστρέφομαι ἐν τῇ κλίνῃ μου τὴν νύκτα βασιανίζόμενος ὡς πληγωμένος ὄφις.

*) Κιβλάχ σημαίνει τὸ μέρος πρὸς ὃ στρεφόμενοι οἱ Τούρκοι προσεύχονται, τοῦτο δ: ὡς γνωστὸν εἶνε τὸ μέρος πρὸς ὃ κεῖται ἡ Μέκκα.

ΣΚΕΨΕΙΣ

Ἄλλοιμονοι εἰς ἐκεῖνον, ὅστις διὰ τῆς ἀμαρτίας βαδίζει πρὸς τὴν ἀλήθειαν οὐδέποτε αὐτὴ θά τῷ εἶνε εὐχάριστος.

Τὸν ἀχρηστὸν ἄνθρωπον πρέπει νὰ περιφρονῇ τις, διότι οὐδέποτε ἐσκέψθη τί πράττει, ἀπὸ μάλιστα τοῦτο κοσμεῖ τὸν ἄνθρωπον καὶ πρὸς τοῦτο ἐδόθη αὐτῷ τὸ πνεῦμα ὥστε νὰ συναισθάνηται ἐνδομύχως τί οὔτως διὰ τῶν χειρῶν του ἐνεργεῖ

Ἔνθα τὸ αὐστηρὸν μετὰ τοῦ τρυφεροῦ καὶ τὸ σκληρὸν μετὰ τοῦ μαλακοῦ ἐνοῦται, ἐκεῖ παρήχθη καὶ καλὸς ὁ ἦχος. Διὸ ὁ δεσμεύων ἑαυτὸν ἐν τῷ βίῳ διὰ παντός, ἄς ἐξετάσῃ πρότερον ἐάν ἡ καρδιά εὐρίσκη τὴν καρδίαν—ἡ πλάκη βραχέια, ἢ μετάνεια μακρά.

Ἡ ἐργασία εἶνε ὁ στολισμὸς τοῦ πολίτου τῶν δὲ μόχθων αὐτοῦ γέρας ὁ ἔπαινος.

Εἰς τὸν σκοτεινὸν κόλπον τῆς γῆς ἐμπιστευόμεθα τὸ ἔργον τῶν χειρῶν μας. Ὁ σποραεὺς ἐμπιστεύεται τὸν σπόρον του, ἐλπίζων ὅτι θὰ ἀναβλαστήσῃ πρὸς εὐτυχίαν του. . . . Ἀκόμη πολυτιμότερον σπόρον κρύπτουμεν, πενθοῦντες, εἰς τὸν κόλπον τῆς γῆς, καὶ ἐλπίζομεν ὅτι αὐτὸς ἐκ τῶν λαρυνάκων θὰ ἀνασχῆσθῃ εἰς ὠραιότεραν μοῖραν.—(Σίλλερ).

ΝΕΑ ΒΙΒΛΙΑ

Τὰ Μνημεῖα τῶν Ἀθηνῶν. Ἱστορικὴ καὶ Ἀρχαιολογικὴ αὐτῶν περιγραφή ὑπὸ Παν. Γ. Κατσοροπούλου τελειοποιεῖται τῆς φιλολογίας Ἀθηνῶν 1884 τιμᾶται δραχ. 2. Τὸ ἀλιγοστέλειδον τοῦτο ἔργον τοῦ ἀδελφοῦ τῆς κ. Σ. Σχλίμκου εἰς ἦν καὶ ἀφιερῶνται εἶναι χρησίμων οὐ μόνον εἰς τοὺς σπουδάζοντας τὴν Ἑλληνικὴν Φιλολογίαν ἀλλὰ καὶ ἐν γένει εἰς πάντας φιλαρχαίους ἐν οἷς χρόνοις μάλιστα ἢ Ἐσπερία (πρὸς αἴσχος, ἡμῶν διὰ τὴν ἀμέλειαν περὶ τὴν σπουδὴν τῆς Ἀρχαιολογίας) κέκτηται τόσα βιβλία πρὸς ὁδηγίαν καὶ δευκρίνησιν τῶν διασωθέντων Ἑλληνικῶν μνημείων καὶ ἐρείπειων τῆς κ. Κατσοροπούλου συγγραφεύτου διὰ τὰς ἀπαρχὰς ταύτας εὐχόμεθα αὐτῷ τὴν ἐξακολούθησιν καὶ ἄλλων πολυτιμωτέρων συγγραμμάτων.

Θεοκρίτου Εἰδύλλια παραφρασθέντα καὶ δι' ἱστορικῶν καὶ ἐρμηνευτικῶν σημειώσεων πολλαχῶς διαταρακισθέντα ὑπὸ Π. Ι. Βίστη ἐν Ἀθῆναις παρὰ τῷ ἐκδότῃ Γ. Κατσοροπούλῳ 1884 τιμᾶται δραχ. 3 1/2.

Τὸ βιβλίον τοῦτο ἀνευ πολλῶν ἀξιώσεων κατὰ τὸν παραφράσαντα θὰ χρησιμεύσῃ μόνον ὡς μικρὸς ἐπικουρὸς τῶν σπουδαστῶν διὰ τὰς εὐρυτέρας μελέτας των ἐπι τοῦ Θεοκρίτου, καὶ ὡς τοιούτου τὸ συνιτάμεν.

Εὐρυπίδου Ἐκάθῃ μετὰ ψυχολογίας ἐξ ἰδιογράφου Λάμπρου τοῦ Φωτιάδου καὶ νεωτέρων ξηγητικῶν σχολείων καὶ σημειώσεων ὑπὸ Νικολάου Γ. Δασίου Δ. Φ. Καθηγητοῦ τῶν ἀνωτέρων γυμνασιακῶν τάξεων τοῦ ἐν Γαλαξίῳ Ἑλληνικοῦ Ἐκπαιδευτηρίου. (Μετ' εἰκόνας τοῦ Α. Φωτιάδου). Ἐν Γαλαξίῳ ἐκ τοῦ Νέου τυπογραφείου «Δακίς» 1884.

Τὸ ἀνωτέρω ἔργον εὐρεθὲν μετὰ τῶν δωδεκάκτοδ χειρογράφων ἐκκλησιαστικῆς ἰδιᾶ ἕλης τοῦ περιλαεῖος ἀδελφάκου τοῦ γένους Λάμπρου τοῦ Φωτιάδου ἐδοθη μοσεῖ ἐν τῇ ἡδῇ ὑπόπτου λόγιου καθηγητοῦ κ. Ν. Δασίου μετ' ἰδίων παραλλογῶν καὶ προσθηκῶν, αἰτίαις γίνοντο κατὰ τὸν κ. Δάσιον διὰ δύο σπουδαιότητας λόγους οὓς ἐν τῇ Β' κεφαλῇ κατὰ τὸν χειρόγραφον τοῦ Λάμπρου καὶ αἱ ἡμέτεροι, παραλλαγαὶ καὶ προσθήκαι ἀναφέρει καὶ τὰς ὁποίας καθ' ἡμᾶς εὐρομεν ὀρθοτάτας. Ὁμολογουμένως τὸ ἀνωτέρω βιβλίον δὲν στερεῖται ἐλαττωμάτων ὡς αἱ πλεῖστα ταῖς κλασσικαῖς ἐκδόσεις οὐχ ἥττον ὅμως ἢ σπουδάζοντα νεολαία ἰδιᾶ ἐν τῇ ἑξῆς Ἑλληνισμῷ διὰ τὰς ἐκδόσεις ταύτας ἀποκτᾶ πολῦτιμον ὁδηγὸν πρὸς σπουδὴν τῶν ἀρίστων ἔργων τοῦ μεγάλου ποιητοῦ τῆς ἀρχαῖότητος.

Τὸ ὅλον βιβλίον διαίρεται εἰς τὴν ὑπόθεσιν τοῦ δράματος, εἰς τὸ χεῖρ ὀραφρον τοῦ Λάμπρου, κλιττικὴ ἀνατρεθῆ, καὶ τὸ κυρίως δράμα. Ὁ κ. Ν. Δάσιος προετοιμάζει προλεγόμενα εἰς τὸν Ὅμηρον καὶ τὸν Θουκυδίδην.

Ἐλεγεία. Ἀλ. Κατακουζηνοῦ ἐν Ἀθῆναις 1884. Ὁ γνωστὸς τρυφερὸς ποιητὴς καὶ μελοποιὸς ἐπικαλεῖται τὴν Μούσικον νὰ κλάσῃ.

Μούσα τὴν δεξιὴν σου χεῖρα
Περμένει νέα λύρα
Παῦσε τὰ ἠρωϊκά σου,
Ἄφες τὰς φαιδρὰς ῥῆδᾶς σου.
Θεῖς ἐπὶ τῆς κεφαλῆς σου
Στέμμα κλάδων κυπαρίσσου
Καὶ περιίλους καὶ σύνοους
Υἄλλει δάκρυα καὶ θρήνηους.

Τὰ ποιήματά του εἶναι γεγραμμένα εἰς καθαροῦ γλώσσῃ ἢ δὲ στιχοτυγία εἶνε ὀμαλὴ καὶ λίαν εἶνε ἐπιτυχής.

Ἡ Τοπικὴ Διοίκησις ἐν Γαλλίᾳ καὶ Ἀγγλίᾳ τοῦ ἐπιφανοῦς Γαλλοῦ συγγραφεύου Πάβλου Leroi Bearlieu ἔργον στερθεῖν ὑπὸ τῆς Ἀκαδημίας τῶν Ἡθικοπολιτικῶν ἐπιστημῶν μεταφρασθὲν δὲ ὑπὸ Α. Ν. Στοῦτη ἀκηγόρου καὶ ὑφηγητοῦ. Ἐν Ἀθῆναις 1884.

Ὀλίγης ἀληθῶς μεταφράσεις σπουδαίων ἐπιστημονικῶν ἔργων ἔχομεν ἐν τῇ καθ' ἡμᾶς γλώσσῃ μετὰ τούτων ἀναγγέλομεν καὶ τὴν νεωστὶ ἐκδοθεῖσαν ἥς τὸ περιεχόμενον εἶνε μεγάλως ἀναγνώσεως ἀξίον καὶ δι' ἡμᾶς ἄτε ἀδύνατον ὅτι εἰ στέρησις θαυμάσιος συμφώνου τῆς ἱστορίας τῆς φρονήματι, ταῖς παροδοσεῖς καὶ τῆς πολιτεύματι τῆς Ἑλλάδος εἶνε ἡ πρόδηλος πηγὴ τῶν θειῶν. Τῆς μεταφράσεως προσηγεται σύντομος πρόλογος καὶ εἰσαγωγή τοῦ λόγιου μεταφραστοῦ ἐν κλιττικῇ γλώσσῃ γεγραμμένη ἐλίγγων καὶ τὴν τοῦ ὅλου ἔργου κοπιώδη μετάφρασιν κλιττικῇ, καὶ ἐπομένως ἀξίον ἔπαινου, τὸν φιλόπουν ἀκηγόρου καὶ ὑφηγητῆ κ. Α. Στοῦτην.

Λογοδοσία τῶν κατὰ τὸ III' ἔτος γενομένην (1882—1883) ὑπὸ τοῦ προεδροῦ Τ. Ἀργυροπούλου τοῦ Φιλολογικοῦ Συλλόγου Παρνασσοῦ. Ἀθῆναις 1884. Ἐκ τοῦ τυπογραφείου Παρνασσοῦ.

Ἐκφρασις Πανελληνίου Ἠρώου, ἐκτεθέντος ἐν τῇ Ἱστορικῇ τῶν Μνημείων τοῦ ἀγῶνος ἐκθέσει τῇ 25 Μαρτίου 1884 ὑπὸ Ἀν. Κουταναξόγλου.

Περὶ τῆς ἀνατρεθῆς ταύτης τοῦ ἀκαρπύτου ἀρχιτέκτονος θέλωμεν γράψαι εἰς τὸ ποσειεχὲς φύλλον δημοσιεύοντες ἴσως καὶ τὴν εἰκόνα τοῦ περὶ οὗ ὁ λόγος Πανελληνίου Ἠρώου.

Ἐβδομάς. Περιουτικὸν σύγγραμμα ἐκδοθήμενον κατὰ Κυριακὴν ὑπὸ τοῦ κ. Δημητρίου Γ. Καμπουροῦλου.

Τὸ νέον τοῦτο περιοδικὸν συνιστῶμεν εἰς τοὺς ἡμετέρους ἀναγνώστῃς διὰ τε τὴν παικίαν τῆς δημοσιεύσεως ἐν αὐτῇ ὕλης. Ἡ συνδρομὴ του εἶνε ἐν Ἑλλάδι δραχ. 10 καὶ ἐν τῇ ἐξωτερικῇ φράγ. 12.

Βιβλιογραφικὸν Δελτίον. Bulletin Bibliographique περιέχον τὰ σπουδαιότερα νεωστὶ ἐκδοθῆμενα συγγραμμάτα τῆς τε ξένης καὶ Ἑλληνικῆς φιλολογίας, κατὰ μῆνα ἐκδοθήμενον ὑπὸ Κερόλου Μπεκ βιβλιοπώλου ἐν Ἀθῆναις. Συνδρομὴ ἑτησίαν ἐν Ἑλλάδι δραχ. 2 ἐν ταῖς ἐπαρχίαις καὶ τῇ ἐξωτερικῇ φρ. 2. 50 Ἐτος Α'. 1884 τεύχος 1ον Ὁ κ. Μπεκ διὰ τοῦ θαλιῦ τοῦτου θέλει πληροφορεῖ τοὺς εἰς τὰ γράμματα ἀσχολουμένους, περὶ τῶν ἐκάστοτε δημοσιευομένων σπουδαιωτέρων βιβλίων, παρακαλεῖ δὲ τοὺς κ. συγγραφεῖς καὶ ἐκδότας ν' ἀποστέλλωσι πρὸς τὴν συνταξὴν ἐν ἀντίπτου τῶν ὑπ' αὐτῶν ἐκδοθήμενων βιβλίων.

Μῦθοι. Παναγιώτου Ι. Φέρομου ἐν Ἀθῆναις ἐκδόσις ἐκλεκτῆ τιμᾶται φρ. 3. Ἐκ τριάκοντα καὶ δύο Μῦθων ἐμμέτρως γεγραμμένων ἀποτελεῖται τὸ ἄνω βιβλίον τοῦ εἰδοῦ καὶ ἀμμήτου περὶ τὴν διασκευὴν καὶ ἐπιτυχίαν πλέον κ. Π. Ι. Φέρομου. Πᾶσα προσθήκη συστάσεων, καὶ ἐπαίνων διὰ τὸ βιβλίον τοῦτο τὸ μοναδικὸν εἰς τὸ εἶδος του εἶνε περιττὴ. Πρέπει ν' ἀγρησθῇ καὶ ἀνοργασθῇ ἀπὸ ὅλων διὰ τὴν χάριν, τὴν τρυφερότητα τὴν ὠραίαν γλώσσῃν καὶ τὴν ἐπιτυχή πλοκή των τιμᾶται μόνον 3 φρ. Οἱ ἐν τῇ ἐξωτερικῇ συνδρομηταὶ καὶ ἀναπαρορταὶ μας δύναται νὰ τὸ ἀγοράσῃ καὶ παρ' ἡμῶν.

Ἀλληλογραφία «Ἀττικῶν Μουσείων».

Ι. Τ. Κυδωνίας. Τὰ αἰτηθέντα 11—12 τεύχος τοῦ Α' ἔτους θὰ ἔχητε προτεχῶς. Δ. Α. Σ. Μυτιλήνη. Ἐλήφθησαν αἱ 2 θθημικαὶ λίρα μεθ' ἑνὸς φρ. σῶς παρακαλοῦμεν ἐπισπεύσατε τὴν ἐξώρθησιν τοῦ λημῶσος τοῦ Α' ἔτους Τὸ αἰτηθὲν Β' τεύχος μὲν Μαρτίου τοῦ Α' ἔτους θὰ σῶς πέμψομεν ὅτε εὐρομεν ἄτε οὐδὲν ὑπάρχοντος ἐν τῇ διαπεριουσίαι. Ἡ συνδρομὴ εἶνε προπληρωτέα ὅθεν οἱ συνδρομηταὶ ἀρτεῖλον νὰ πέμψουν ἅμα τῇ παραλαβῇ τοῦ Α' τεύχος τὴν συνδρομὴν των. Σ. Σ. Κ. Αἰτωλικόν. Τὰ φύλλα ἐστάλλησαν καὶ πρὸς τοὺς 4 συνδρομητάς. Τὸ Univers Illustré τιμᾶται ἑτησίως φρ 23 εἶναι εὐθύνον καὶ τὰ ἀξίζει ἐπιθυμεῖτε νὰ σῶς ἐγγράφομεν. Ι. Π. Βαρῶσια (Κύπρος). Αἱ παραγγελίαι σας θὰ τεθῶσι εἰς ἐνέργειαν τὴν προεχθὴ ἑβδομάδα Μ. Δ. Μ. Μυτιλήνη. Ἡ ζητούμενη εἰκόνη ἐκ τοῦ 11 τεύχος τὸ (ναυτόπουλο) δὲν ἐλήφθη ἐκ φωτογραφίας.